

Οί διαστάσεις τῆς δομικῆς ἀκινησίας ἢ ἡ μετάβαση πρὸς τὸ σοσιαλισμό

τοῦ Κώστα Ζουράρη

«Καί δέν γνωρίζω παρά ἓναν τρόπο γιά νά ἐμποδιστεῖ ὁ ἐκφυλισμός τῶν ἀνθρώπων: νά μήν παραχωρηθεῖ σέ κανέναν, μαζί μέ τήν παντοδυναμία, ἡ κυρίαρχη ἐξουσία τοῦ νά τοὺς ἐξαχρειώνει».

Τοκβίλ: Ἡ δημοκρατία στήν Ἀμερική

Στίς ἀρχές Ἰουλίου τοῦ 1980 τὸ Κέντρο Μεσογειακῶν Σπουδῶν, πού πρόσκειται στό ΠΑΣΟΚ, ὀργάνωσε μιά διεθνή ὁμήγυρη οἰκονομολόγων, μέ θέμα τῆς μετάβασης στό σοσιαλισμό. Ἡ συμμετοχή τεχνοκρατῶν, μελῶν τοῦ ΠΑΣΟΚ ἢ συμπλεόντων, ἦταν σημαντική καί ἰδιαίτερα χαρακτηριστικός ὁ τόνος πού κυριάρχησε στίς εἰσηγήσεις. Ἐπειδὴ δέ τὸ ΠΑΣΟΚ ἔχει ὡς στόχο τήν ἐπικείμενη σοσιαλιστική ἀλλαγὴ, ἐφόσον αὐτοτιτλοφορεῖται, ἀλλά καί εἶναι, ἐκλογικά τουλάχιστον, ὁ κύριος φορεὺς τῆς ἀλλαγῆς, μιά κριτική ἀποτίμηση τοῦ κλίματος αὐτοῦ τοῦ συμποσίου εἶναι ἐξαιρετικά ἐπίκαιρη.

Ἡ ΠΡΩΤΗ ἐπιφύλαξη, πού ἐκφράστηκε καί στό συνέδριο εἶναι, ὅτι ἡ μονόχωνη παρουσία οἰκονομολόγων, γιά ἓνα ζήτημα ὅπως ὁ σοσιαλισμός, γιά τὸν ὁποῖο οἱ ὡς ἄνω δέν ἔχουν ἐγκυρότερη ἀρμοδιότητα ἀπὸ τὴ γνωστή νοικοκυρά τοῦ Λένιν, φανερώνει μιά κλίση γιά ἓνα σοσιαλισμὸ ἐσωτερικῶν χώρων, πού εἶναι ἴσως ἄδολος ὡς ἐναρκτήρια πρόθεση, ἀλλὰ καταλήγει σέ εἰρκτή... Ἀντιπαρατηρήθηκε ἀπὸ τοὺς ὁργανωτές ὅτι ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ τεχνοκράτης καί ἔπονται μύριοι ὅσοι ἀναρμόδιοι. Ἐστω λοιπὸν τὸ εὐεργέτημα τῆς ἀμφιβολίας...

Οἱ εἰσηγητές, Ἕλληνες καί ξένοι, ὅπως καί οἱ παρεμβαίνοντες διακρίθηκαν σέ συγκρατημένα ἀπαισιόδοξους, σέ ἀσυγκράτητα αισιόδοξους καί σέ συνθηματολόγους. Θά ἀσχοληθῶ μόνο μέ μιά περίπτωση συνθηματολογικοῦ σοσιαλισμοῦ, λόγῳ εἰδικοῦ βά-

ρους τοῦ προσώπου καί γενικῆς ἀσυναρτησίας τῆς θεωρίας του. Πρόκειται περὶ τοῦ Σαμίρ Ἀμίν.

Ἐθνικο-λαϊκός σοσιαλισμός: ἓνας λαός, ἓνα κράτος, ἓνας ἀρχηγός;

Ὁ Σαμίρ Ἀμίν εἶναι ἀπὸ τοὺς κύριους ἐκπροσώπους τῆς θεωρίας κέντρου-περιφέρειας καί τῆς ἀνίσης ἀνταλλαγῆς. Ἐχει γίνῃ ἤδη διεξοδική ἀνασκευή της. Θά περιορισθῶ νά ἀναφέρω ὅτι ἐντελῶς πρόσφατα, σέ συνέδριο στό Πανεπιστήμιο τῆς Βενσέν, ὁ Μπενέτι, παρόντος τοῦ Σαμίρ Ἀμίν, ἀνέτρεψε πλήρως μιά ἐξίσωση στήν ὁποία δάσιζε τὴν ὀρθότητα τῆς ἀπόψεώς του περὶ ὑπεραξίας. Ἡ σύγκρουση, ὅμως, στήν ἀποψη αὐτὴ βρίσκεται ὄχι τόσο σέ ἐπιμέρους οἰκονομικὲς ἀναλύσεις, πού τμηματικά εἶναι σωστές, ἀλλὰ στήν μηχανικὴ μεταγωγή τους στό πολιτικὸ ἐπίπεδο, ὅπου λειτουργοῦν παραμορφωτικά ὡς πολιτικές κατηγορίες.

Ἡ ἀποψη περὶ ἱμπεριαλιστικοῦ κέντρου καί ἐξαρτημένης περιφέρειας μηδενίζει κατ' ἀρχὴν τὴν ἐξόρυξη τῆς ὑπεραξίας στίς χώρες τοῦ κέντρου καί ἐξισώνει μητροπολιτικούς ἐκμεταλλευτές καί ἐκμεταλλευόμενους ὡς πρὸς τὴν περιφέρεια. Ὑποδαθμίζει ἐντελῶς τὸ ἐπίπεδο τῆς πάλης τῶν τάξεων στὰ ἱμπεριαλιστικὰ κέντρα καί θεωρεῖ ὅτι ἡ κρίσιμη φάση τῆς ἐπαναστάσεως εἶναι ἡ μετωπικὴ σύγκρουση καί ἡ ἀνατροπὴ τοῦ κέντρου ἀπὸ τὴν περιφέρεια.

Ἡ ἐξισωτική τούτη ὑπεραπλούστευση πού θέλει νά ἀγνοεῖ ἢ ὑποτιμᾷ τήν κοινωνική διάρθρωση τῶν μητροπόλεων, τήν πολιτική ὑπόσταση τῆς ταξικῆς τους πάλης καί τήν ἀναπόφευκτη ἀνάδραση μεταξύ «μητροπολιτικῶν» δεδομένων καί «περιφερειακῶν» ἐξελίξεων, ἐμφανίζει μιά ὄχι τυχαία ἀντιστοιχία μέ τήν θεωρία τοῦ ὑπεριμπεριαλισμοῦ, πού ἀνέπτυξε ὁ Κάουτσκι καί ἀνέτρεψε ὁ Λένιν. Διότι ἡ θεωρία «κέντρου-περιφέρειας» ἐξυπακούει, ὅπως ἐκείνη, «τῇ φάση... τῆς συνένωσης τῶν ἱμπεριαλιστῶν ὅλου τοῦ κόσμου κι ὄχι τῆς πάλης τους, τῇ φάση τῆς ἀπό κοινοῦ ἐκμετάλλευσης τοῦ κόσμου ἀπό τό διεθνικά ἐνωμένο χρηματιστικό κεφάλαιο». (Λένιν: *Ὁ ἱμπεριαλισμός...*, Θεμ. 1964, σελ. 115).

Ἀποψη πού ὁ Λένιν χαρακτηρίζει ὡς «ὑπερανωσησία», μέ κύριο ἐπιχείρημά του ὅτι οἱ «νεκρές αὐτές ἀφαιρέσεις περὶ ὑπεριμπεριαλισμοῦ ἐξυπηρετοῦν ἀποκλειστικά ἕναν ὑπεραντιδραστικό σκοπό: ἀποποῦν τήν προσοχή ἀπό τό βάθος τῶν ἀντιθέσεων πού ὑπάρχουν».

Ἡ ἀντιστοιχία μεταξύ Κάουτσκι καί Σ. Ἀμίν εἶναι προφανής:

1. Ὁ πρῶτος ἐξαλείφει μέσω μιᾶς ἀνύπαρκτης ἐνοποίησης τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου τίς διακρατικές καπιταλιστικές συγκρούσεις, ὁ δεύτερος, στό ἀπροσδιόριστο ἰδεολόγημα τοῦ «κέντρου», ἀγνοεῖ τά πολλαπλῶς συγκρουόμενα ἱμπεριαλιστικά συμφέροντα καί τό ἐπίπεδο τῆς ταξικῆς πάλης, πού προκύπτει κάθε στιγμή μέσα στά καπιταλιστικά κέντρα.

2. Ὁ Κάουτσκι δέχεται ὅτι ἡ ἐνοποίηση τοῦ χρηματιστικοῦ κεφαλαίου, ὡς ὑπεριμπεριαλισμός, καταργεῖ τήν ἀνάγκη πολέμων γιά τόν καπιταλισμό. Κατά Λένιν, αὐτό ἀποτελεῖ μιά ἐιρηνόφιλη ψευδαίσθηση καί μιά ὁπορτουνιστική ὑποστολή τῆς πάλης ἐναντίον τοῦ καπιταλισμοῦ.

Ὁ Σ. Ἀμίν, μέ τό διπολικό του ἰδεολόγημα «κέντρο-περιφέρεια», μηδενίζει τήν ὑπαρκτή ταξική πάλη πού διεξάγεται στό κέντρο καί ἐξιδανικεύει *συμμετρικά* τό ὁποιοδήποτε κοινωνικοπολιτικό μῶρφωμα τῆς περιφέρειας. Κατά τήν ἀποψή του, συγκρούονται σύνολα συμπαγή, στό ἐσωτερικό τῶν ὁποίων τά ταξικά χαρακτηριστικά ἔρχονται δεύτερα, ὡς πρὸς τό «πρῶτο» τῆς μετωπικῆς σύγκρουσης ἀνάμεσα στό κέντρο καί τήν περιφέρεια.

Ὁ Σ. Ἀμίν μετατόπισε ἀπλῶς τό κύριο δῆρος τῆς πολιτικῆς πρακτικῆς, πού παράγει ἡ θεωρία τοῦ ὑπεριμπεριαλισμοῦ, ἀπό τήν μητρόπολη στίς παρυφές τῆς: Ὁ Λένιν θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀποδοχή τοῦ καουτσκινοῦ σχήματος ὁδηγεῖ στό σοσιαλσοβινισμό τό τμήμα ἐκεῖνο τῆς ἐργατικῆς τάξης πού ἐγκαταλείπει τήν ἀντίληψη τῶν συγκεκριμένων ταξικῶν ἀντιθέσεων πού διατρέχουν διακρατικά τόν καπιταλισμό.

Στό σοσιαλσοβινισμό ὁδηγεῖται ἀναπότρεπα ὁ Σ. Ἀμίν διότι θεωρεῖ ὅτι ἡ περιφέρεια εἶναι τό προλεταριάτο τοῦ πλανήτη, ὡς πρὸς τόν ἀστισμό τοῦ κέντρου. Ἐχοντας δεχθεῖ ὅτι, συλλήδην, ἡ μητρόπολη ἐκμεταλλεύεται τήν περιφέρεια καί ὅτι ὅλες οἱ τάξεις τῆς συμμετέχουν σ' αὐτήν τήν ἐκμετάλλευση, ἀφ' ἐνός μέν θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐνδομητροπολιτική πάλη τῶν τάξεων ἔχει ἐπικουρικό χαρακτήρα, ἀφ' ἑτέρου δέ αὐτοπαγιδεύεται σέ μιά κατ' ἀρχήν εὐμενῆ, ὅσο καί ἄκριτη, ἀποδοχή ὅλων τῶν καθεστώτων τῆς περιφέρειας. Τοῦ ἀρκεῖ νά συγκρούονται μέ τήν μητρόπολη. Ἡ ποιότητα τοῦ καθεστώτος τοῦ εἶναι ἀδιάφορη... Ὅπου ἡ διαλεκτική καταντᾷ ἕνας αὐτοματισμός μέ μόνη τήν οἰκονομίζουσα διάστασή της καί ὅπως λέει ὁ Λένιν,

«τό ἀποτέλεσμα εἶναι ἕνας ἀστικός ρεφορμισμός, ἀντὶ μαρξισμός».

Εἶναι περιττό δεδαίως νά ἀντικρούσει κανεὶς τήν εἰκόνα αὐτή, πού ἀγνοεῖ τήν ἔντονη διαστρωμάτωση τῶν προηγμένων καπιταλιστικῶν κοινωνιῶν, τῇ συνεχῇ ταξική πάλη, τήν πολιτική πολυμορφία, πού σημαίνει ἀντιδικία, καί τίς ταξικές κατακτήσεις τῶν ἐργαζομένων στίς μητροπόλεις. Ἡ κύρια ὁμως ἀσυναρτησία τῆς θεωρίας αὐτῆς ἐμφανίζεται στό χαρακτηρισμό τῶν περιφερειακῶν κοινωνιῶν πού συγκρούονται μέ τόν ἱμπεριαλισμό: γιά τόν Σαμίρ Ἀμίν προέχει ἡ «αὐτόκεντρη» ἀνάπτυξη, ἀνεξαρτήτως ποιότητος τοῦ καθεστώτος πού ἐγκαθιδρύεται. Ὀδηγεῖται ἔτσι σέ μιά οἰκονομίζουσα, ὑπανάπτυκτη θεώρηση τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνιχνεύεται ὡς σύγκρουση μέ τόν καπιταλισμό τοῦ κέντρου. Ἡ φύση τοῦ καθεστώτος, πού αὐτομάτως ἐκσοσιαλίζεται, λόγω τῆς συγκρούσεως, οὐδόλως πτοεῖ τόν Σαμίρ Ἀμίν. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι, ὅταν ὁ Γκ. Φράνκ τοῦ παρατήρησε ὅτι τό καθεστῶς Σαντάτ εἶναι ἡ φυσική ἐξέλιξη τοῦ Νασερισμοῦ, ὁ Σαμίρ Ἀμίν ἀρκεσθήκε νά πεί ὅτι καί στὸν Σαντάτ δέν εἶναι ὅλα ἀρνητικά. Ἀληθέστατο δεδαίως, καί κυρίως διότι δέν διώκονται|οἱ κομμουνιστές, ὅπως ἐπὶ Νάσερ, ἀλλὰ αὐτό δέν ἀρκεῖ γιά τόν ἀντιμπεριαλιστικό ἐξαγνισμό τοῦ σημερινοῦ καθεστώτος...

Ἐκτυπᾷ ὁμως ἐκδήλωση τῆς πολιτικῆς μωρολογίας στήν ὅποια φτάνει ὁ οἰκονομισμός τοῦ Σ. Ἀμίν μπορεῖ νά διαπιστώσει ὁ Ἕλληνας ἀναγνώστης στό *Ἀντί* τῆς 15ης Μαΐου 1976. Ὑπάρχει μεταφρασμένο ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίο του *Ὁ ἱμπεριαλισμός καί ἡ ἄνιση ἀνάπτυξη*, ὅπου ὁ Σ. Ἀμίν ἐκθειάζει τό πιό ἀποτρόπαιο καθεστῶς πού εἶδε ὁ κόσμος μετὰ τοὺς Ναζί, δηλαδή τοὺς κόκκινους Χμέρ τῆς Καμπότζης, καί διαπιστώνει θαρρόνδουπα ὅτι ἡ τερατώδης καταστροφή τῶν ἀστικῶν κέντρων πού μαζί μέ τό μονοκομματικό καθεστῶς τῶν παιδιῶν-δασανιστῶν (κατὰ τοὺς κόκκινους;) τυράννους, μόνον τά παιδιὰ 13-17 ἐτῶν δέν ἦταν «μολυσμένα» ἀπὸ ἀστική συνείδηση) ἐξόντωσαν 3 ἑκατομμύρια λαοῦ, σέ σύνολο ὀκτώ, δέν εἶναι παρὰ μιά πετυχημένη πάταξη τῆς ἀστυφιλίας. Διότι ὡς γνωστόν ἡ πόλη εἶναι ἡ ἑδρα τῆς μεταπρατικῆς ἀμαρτίας... Ἡ Ἀνγκάρ = ἐπαναστατική ὁργάνωση ἔπρεπε νά ὁδηγήσει σέ μιά ὁλοκληρωτική ἀναπαρθένευση τῆς κοινωνίας καταστρέφοντας τήν πόλη-ἐκπόρνευση. Κι αὐτό δέν μπορούσε νά εἶναι παρὰ τό ἔργο πού ἡ ἄνθηβη ἢ ἡ ἐφθβη παρθενία μπορούσε νά κάνει.

Ἀνέγγιχτος ἀπὸ τό τραγικό τοῦ παραδείγματός του καί ἀνέπαφος ἀπὸ τό γελοῖο, ὁ Σ. Ἀμίν, ἐκμεταλλεύμενος τόν ἐπαναστατικό ἐπαρχισμὸ μὴ τμήματος τοῦ ἀκροατηρίου, μίλησε περὶ ἔθνικο-λαϊκῆς Ἑλλάδας, μέ κλειστά, κατὰ τό προσφιλές ὁλοκαύτωμα, σύνορα, γιά τήν «αὐτόκεντρη» ἀνάπτυξη-ἐκμηδένισή της. Καί ἀγνόησε, μαζί μέ τό κοινό του, τῇ διαστρωμάτωση τῆς Ἑλλάδας, τό διάτρητο κοινωνικό ἰσὸ τῆς, τήν ἐντονισμένη ἀλληλεξάρτησή της μέ τόν ἔξω κόσμο καί τῇ φυσικῇ κινητικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐδῶ καί τρεῖς τουλάχιστον χιλιάδες χρόνια, μέ τήν ὁποία οἱ Ἕλληνες εἶναι ἐτοιμοὶ νά ἀπαντήσουν σέ κάθε «αὐτόκεντρη» περιχαράκωση: διὰ τῆς φυγῆς...

Καί πρότεινε ἕνα πρότυπο ὅπου οἱ Ἕλληνες, χωρίς τήν σημερινή τους προῖστορία, χωρίς νά ἀνήκουν σέ κόμματα ἢ πολιτικές εὐαισθητοῦς ἀσυρρίκνωτες, χωρίς τήν πίστη τους καί τήν ἐμμονή τους σέ ἐμπάθειες

και καταναλωτικές έλξεις, θα αναγνωρισθουν σε ένα άμορφο μάγμα εύτελους πηλού που θα μαλάξει ο μάγος άγγειοπλάστης, για να πλάσει μια έθνικο-λαϊκή Έλλάδα, σε ένα «αυτόκεντρο» γκέτο, με μια σοσιαλιστική μονοκαλλιέργεια: τή φρίκη...

‘Η Νομισματική Έπιτροπή, μοναδικός φορέας τής αλλαγής;

«Σύρε πές του, όποιος είναι αυτός όπου θα δάλη τά χρήματα, όχι άρχηγόν τόν κάνω καμπούλι, διά τήν άγάπη τής πατρίδος μου, αλλά όπου κατουράγει να μου δίνη να πίνω εγώ τό κάτρο».

Μακρυγιάννης

Σπεύδοντας να υπενθυμίσω ότι σοσιαλισμός δέν είναι οι νομισματοπιστωτικές χειραγωγήσεις, αλλά τό συγκριτικό πλεονέκτημα που άπορρέει από τήν υπέρβασή τους, θα άναφερθώ στις σοσιαλίζουσες ψαύσεις και ψευδαισθήσεις, που πρότειναν οι εκ των τεχνοκρατών άσυγκράτητα αισιόδοξοι.

‘Η σύγκλιση όλων τους εμφανίζεται στα εξής σημεία:

Δραστικός περιορισμός των εισαγωγών: («Πρέπει να παρθούν (έτσι!) μέτρα για τόν έλεγχο των εισαγωγών τόσο από τήν άποψη τής ποσότητας όσο κι από τήν άποψη τής τιμής» (Λάζαρης-Εξόρμηση, 19/7). ‘Αλλοι, άσυγκράτητοι, μίλησαν μάλιστα για «δραματική» μείωση των εισαγωγών. Ουδείς, ούτε και τό άκροατήριο, θέλησε να σχολιάσει τή σοφή παρατήρηση του ‘Αρσένη: «Μπορούμε να κόψουμε τά καταναλωτικά είδη πολυτελείας: ‘Η άπάντηση παράδοξα είναι όχι» (Εξόρμηση, 19/7). Είναι γνωστό δέβαια ότι οι πιο εύπιστοι είναι πάντοτε οι πιστοί τής αδιαλλαξίας, διότι ψάχνουν να βρουν αυτούς που θα τους ξεγελάσουν. Βλέποντες, έδλεπον μάτην...

Συνεχίζοντας επί όλων όσων είπε ή δέν είπε ο ‘Αρσένης, διαπιστώνω τά εξής:

1. ‘Η Έλλάδα έχει σήμερα τέτοιου τύπου οικονομική διάρθρωση, ώστε ένα σημαντικό τμήμα του ένεργου πληθυσμού άπασχολείται στη διακίνηση των εισαγωγών. «Δραματική» περιστολή των εισαγωγών θα επιφέρει άμεση διόγκωση τής ανεργίας με «δραματικές» συνέπειες για τήν οϊαδήποτε δομική αλλαγή και τούς φωστήρες της. Καμία ύποκατάσταση εισαγωγών από αναδιάρθρωση τής έσωτερικής παραγωγής δέν μπορεί να προβλεφθεί για διάστημα συντομότερο τής δεκαετίας, χωρίς δεβαίως να άσχοληθεί και με τή συνολική συγκρισιμότητα του εγχώριου ύποκαταστάτου προς τό άλλοδαπό... Στο μεταξί θα έχει φύγει ή ο αντίστοιχος πληθυσμός στην Αυστραλία, ή ή άσυγκράτητα δομική αλλαγή, ή θα έχει έρθει ο χαφιεδισμός για να συγκρατήσει τόν μέν και τήν δέ... ‘Η καθημερινή πείρα μās δίνει άφείκτως τίς τρεΐς αυτές εναλλαγές. Ποτέ, καμία τέταρτη...

2. ‘Οποιαδήποτε πίεση επί των εισαγωγών επιφέρει αυτόμάτως τά εξής οικεία κακά:

α. Έκρηξη των τιμών ή άμεση εμφάνιση μαύρης άγοράς, συνήθως τά δύο σωρευτικώς.

β. Παράνομη έξαγωγή συναλλάγματος και συνεχή είσοδο χρυσού ή άλλων παρεμφερών υλών για άποθησαυρισμό.

γ. Ξεχαρβάλωμα τής εγχώριας παραγωγής, λόγω

ύψηλου ένσωματωμένου ποσοστού άλλοδαπών υλικών στα εγχώρια προϊόντα.

δ. Πληθωρισμό και φυγή του κόσμου ως προς τό εγχώριο νόμισμα.

ε. Αντίποινα των ξένων χωρών κατά των έξαγωγών μας και αντίστοιχη αύξηση τής ανεργίας μας.

στ. Πλήρη καθίζηση του μεταναστευτικού και ναυτιλιακού συναλλάγματος. Τό είδαμε κατά τήν πορτογαλική επανάσταση των γαριφάλων, όπου οι πορτογάλοι εργάτες του έξωτερικού κράτησαν τίς οικονομίες τους στις δυτικές τράπεζες, περιμένοντας να λήξουν οι πειραματισμοί των αδιαλλάκτων τής δομικής αλλαγής, εις βάρος τής άγοραστικής τους δύναμης. ‘Εκει έληξε, φυσικά, και ή δομική αλλαγή... με μία κλασικά άστική ύποτροπή... Κατόπιν αυτών των άδήριτων νομοτελειών, δέν θα πρέπει να άνασταλει ή άσυγκράτητη αδιαλλαξία των άνευθυνο-υπευθύνων σοσιαλομόρφων;

Για μία νηφάλια σοσιαλιστική κυβέρνηση, ή δραστηριότητά της, ως προς τό θέμα των εισαγωγών, πέραν ενός έλέγχου των υπερτιμολογήσεων, καθορίζεται «δραματικά», από τά ως άνω: είναι έπείγον να μην κάνει τίποτα...

3. Ποιός καθορίζει ποιά είναι τά καταναλωτικά αγαθά; ‘Η Νομισματική Έπιτροπή, οι ύπηρεσίες κοστολογήσεως του ύπουργείου Έμπορίου και ο έσμός των οικονομολόγων, που είναι διάσπαρτοι στα κεντρικά ύπουργεία. ‘Ετσι άπεφάνθησαν ρητώς ή άρρητως οι τεchnοκράτες τής δομικής αλλαγής, συναινούντων γηθοσύνης των αδιαλλάκτων άκροατών.

«‘Αλλά οι άνθρωποι που ζουν σε μία ευμάρεια εξίσου άπομακρυσμένη από τήν άφθονία και τήν αλλιότητα, αποδίδουν στα αγαθά τους μία άπέραντη αξία. ‘Οπως είναι λοιπόν άκόμη γείτονες τής φτώχειας, δλέπουν από κοντά τή δομική της και τήν φοβούνται. ‘Ανάμεσα σ’ εκείνη και σ’ αυτούς δέν υπάρχει παρά μία μικρή περιουσία, όπου άκουμπάνε τίς έγνοιες και τίς έλπίδες τους... ‘Η ιδέα να εκχωρήσουν ελάχιστο τμήμα της τούς είναι άφόρητη». (Τοκβίλ, όπ. παρ).

Στήν κατάσταση αυτή βρίσκεται τό σύνολο σχεδόν των Έλλήνων. ‘Η διαπίστωση για τήν ελληνική κοινωνία, που έκανε ο Καραβίδας εδώ και έξήντα χρόνια, παραμένει όρθή και ένισχυμένη. ‘Η Έλλάδα είναι μικροαστική, έξ ου άλλωστε και ή καίρια έπιτυχία του ΠΑΣΟΚ. Καί τό ΠΑΣΟΚ κινδυνεύει να χάσει τήν έπαφή με τήν πλατιά αυτή Έλλάδα ή να τήν κάνει επαναστατική, αν τολήσει να παρέμβει με μία κατ’ έπιλογήν αδιαλλαξία τύπου Λάζαρη – γραμματέα τής ΕΑΠ (Έπιτροπή ‘Ανάλυσης – Προγραμματισμού στο ΠΑΣΟΚ): «... εκείνο, που έχει σημασία για τήν αντιμετώπιση του πληθωρισμού είναι ή μείωση των μη παραγωγικών πιστώσεων». (Εξόρμηση, 19/7/80).

Ποιός θα αποφασίσει ποιές είναι οι παραγωγικές πιστώσεις; ‘Η έπιτροπή «άνάλυσης-προγραμματισμού του ΠΑΣΟΚ» έρήμην των παραγωγικών τάξεων; Καί πώς θα διατεθούν οι πιστώσεις; Μήπως με τά κριτήρια τής διεθνούς συναγωνιστικότητας; Μά είναι γνωστό, ότι όλες οι μικρομεσαίες έπιχειρήσεις στην Έλλάδα είναι αντιπαραγωγικές εάν εφαρμοσθεί τό διεθνές συγκριτικό πλεονέκτημα, ή παράγουν μη κεφαλαιουχικά αγαθά. ‘Επομένως; ‘Η προτεραιότητα στις παραγωγικές πιστώσεις σημαίνει προνομιακή πιστοδότηση των ένταυθα θυγατρικών ή των μεγάλων μονάδων και ταυτόχρονη συμπίεση του σημερινού

καταναλωτικού προτύπου ζωής εις βάρος των μικρομεσαίων. Διότι οι μεγαλόσχημοι φυσικά δεν έπηρεάζονται από τους μαθητευόμενους μάγους της δομικής αλλαγής, λόγω σύμφυτης έξωστρέφειας...

Είναι ήλιον φαεινότερον, ότι οι Έλληνες ζουν σήμερα βαθιά άγκιστρωμένοι στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας και, μάλιστα, σε σημαντικό βαθμό από το υπερποίόν της. Είμαστε ένα έθνος μεταπρατών, μέ προχωρημένη κινητικότητα του κοινωνικού μας ιστού και σε προχωρημένη, ασύμμετρη έστω, άλληλεξάρτηση πάντως μέ τον κόσμο. Οι άδελφοί πόροι, αυτή ή φλέβα ρευστού χρήματος, πού δεν έχει αντίκρισμα σε έγχώρια παραγωγή, αλλά καταναλίσκεται εδώ, αποτελεί ή ραχοκοκαλιά της πιστοληπτικής φερεγγυότητας της χώρας και ή διαπίστωση τελικά του σχετικά πρόνομιούχου χαρακτήρα της οικονομίας μας, ως πρós τό διεθνή καταμερισμό.

Οί άδελφοί πόροι, όμφάλιος λώρος του δυναμισμού μας και κρουνός του καταναλωτικού προτύπου τό όποιο επιτρέπουν και συντηρούν, ως και ό υπόλοιποι μικροαστικός ιστός της χώρας, δεν επιτρέπουν δομικές αδιαλλαξίες.

Διότι στο δογματισμό της νομισματικής επιτροπής θ' αντιπαραθεθεί ή άρχέγονη ίαχή των Πανελλήνων: "Ιτε παίδες Έλλήνων, αυτό τό ούσις είναι δικό σας! Μήν αφήστε τον Παπανδρέου νά σάς τό πάρει... Και θά δούμε, όχι όπως στην πάμφωτη Χιλή, τίς νοικοκυρές μέ τίς κατασρόλες ν' άνασκολοπίζουν ή δομική έμβρόθεια των οικονομολόγων της αλλαγής, αλλά θά τίς καμαρώνουμε, έποχούμενες των Ι.Χ. τους, νά έγκαταλείπουν άθρόες ήν «όαση», (κατά Γεννηματά - Έξόρμηση, 19/7), του έλαφρο-λαϊκού σοσιαλισμού των οικονομικών, γιά άλλους όρίζοντες όπου υπάρχουν ήδη οι συγγενείς τους, οι καταθέσεις τους και ή συναλλακτική τους ευμάρεια...

Μικρομεσαίοι: Άνω ποταμών ιερών χωροῦσι παγαί;

«Οί λαοί εὐνοοῦν λιγότερο τίς έπαναστάσεις, καθώς, σ' αυτούς, πληθαίνουν και διαφοροποιούνται τά κινητά αγαθά και μεγαλώνει ό αριθμός αυτών πού τά κατέχουν... Αυτό δεν τους έμποδίζει μόνον νά κάνουν τίς έπαναστάσεις, αλλά τους άποτρέπει και από του νά τίς θέλουν».

A. de Tocqueville, De la Démocratie en Amerique

Έάν λοιπόν τό καταναλωτικό πρότυπο κινδυνεύει νά άκυρωσει ήν τεχνοδομή των οικονομικών ή εάν ή άντικαταναλωτική τους αδιαλλαξία κάμψει τό Πανελλήνιον, νομιμοποιείται κανείς νά πιστέψει ότι ή τό πρότυπο θεωρείται Άδατον, λόγω πλειοψηφικού εξαγνισμού ή τουλάχιστο θά έχουμε ήν καθαρή πού θά επιβάλλουν οι όλίγιστοι αλλά έμπειρογνώμονες διαχειριστές...

Ούτε τό ένα, ούτε τό άλλο, φαίνεται νά αποφαίνεται τό κέντρο προγραμ. - ανάλυσης του ΠΑΣΟΚ, αλλά θά υπάρξει και τό πρώτο και τό δεύτερο αλλά και ένα... τρίτο. Σωρευτικά και άρμονικά. Διότι ενώ όλοι οι υπέρμαχοι της αλλαγής καταδικάζουν τό καταναλωτικό πρότυπο και υπόσχονται αύξηση των παραγωγικών επενδύσεων, επιδιώκοντας μιά αυτό-

κεντρη ανάπτυξη, ό Λάζαρης εισάγει καινόν δαιμόνιον: «ήν αναδιανομή των πιστώσεων υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» (Έξόρμηση, 19/7). Και δεν όρρωδει ενώπιον σωρευτικής δεσμίδας πλέον παλμβουλίων και αντιφάσεων:

1. Πού και πώς θά βρεί τά χρήματα γιά νά χρηματοδοτήσει ταυτόχρονα και τίς παραγωγικές επενδύσεις και τους μή παραγωγικούς μικρομεσαίους; Ή θά διαλέξει γιά ήν πιστοδοτική του εϋνοια τους λιγότερο αντιπαραγωγικούς των μικρομεσαίων;

2. Έάν αναδιανείμει τίς πιστώσεις υπέρ των μικρομεσαίων, πώς ό ίδιος και ποιός στο ΠΑΣΟΚ, εκτός από τον άρμόδιο δημοσίων σχέσεων, πιστεύει ότι θά υπάρξει αλλαγή του καταναλωτικού προτύπου;

Και οι πρωτοετείς γνωρίζουν, ότι αύξηση στην αγοραστική δύναμη των μικρομεσαίων σημαίνει εν ταυτῶ αναπαραγωγή σε ύψηλότερη κλίμακα του καπιταλιστικού κύκλου, έπομένως του ίδιου κι άπαράλλαχτου καταναλωτικού προτύπου.

Φαῦλος ή κύκλος;

3. Ποίος είναι ό οικονομικός εκείνος, σιδηρούς νόμος, πού του επιτρέπει νά αποφαίνεται υπέρ των μικρομεσαίων μικροκαπιταλιστών, εκκινώντας διά της σιωπής τό ταξικό πρόβλημα πού θέτει ή επιλογή του;

Διότι θά πρέπει νά ξαναγυρίσω άφεύκτως στο άλφαβητάριο της μαρξικής μεθοδολογίας ή νά θέσω, απλούστερα, θέμα ήθικης «αναδιανομής», άλλως, προτεραιότητας. Π.χ...

Ή προστιθέμενη αξία τό 1975 (στοιχεία ΕΣΥΕ, στοργγυλεύω τους αριθμούς) ήταν 117 δισ. δρχ.

Οί επιχειρήσεις πού άπασχολούν από

Πίνακας 1

1- 9 άτομα είχαν	25 δισ. (112.874 επιχειρήσεις)
10-19 » »	10 δισ. (4.391 επιχειρήσεις)
20-29 » επιτ »	7 δισ. (1.346 επιχειρήσεις)
30-49 » »	8 δισ. (965 επιχειρήσεις)
από 50 άτομα και άνω	70 δισ. (1270 επιχειρήσεις)

Τά άμειβόμενα πρόσωπα (εκτός του επιχειρηματία και των συγγενών μή άμειβομένων) ήταν:

Πίνακας 2

στis επιχειρ.	1- 9	ατόμων	100.000
» »	10-19	»	51.000
» »	20-29	»	30.000
» »	30-49	»	35.000

Άπό 50 και άνω » 218.000

Πρώτο θέμα ήθικης αναδιανομής:

Έάν δεχθούμε ότι τό σύνολο των επιχειρήσεων, πού άπασχολούν μέχρι 50 εργαζόμενους, αποτελεί τους μικρομεσαίους και τό πέραν των 50 τους μεγάλους, διαπιστώνουμε ότι ή προστιθέμενη αξία των μέν και των δε είναι μεγέθη συγκρίσιμα (50 δισ. οι

μικροί, 70 δις. οί μεγάλοι). Ξέρουμε ότι η ένταση της κεφαλαιοκρατικής εκμεταλλεύσεως και η υπεραξία, πού προσπορίζεται ο κεφαλαιοκράτης δεν είναι μεγέθη άτομικά προσδιορίσιμα και κατά κεφαλήν εργαζόμενου μετρήσιμα. Η δέ οργανική σύνθεση του κεφαλαίου είναι (εκτός εξαιρέσεων σε μικρές μονάδες τεχνολογικής αίχμης) υψηλότερη ως προς τό μεταβλητό κεφάλαιο στις μικρές επιχειρήσεις παρά στις μεγάλες.

Είναι επίσης γνωστό, ότι στην Ελλάδα οι συνολικές συνθήκες εργασίας είναι συνήθως δυσμενέστερες στις μικρές παρά στις μεγάλες μονάδες (άνυπαρκτη επιθεώρηση, απουσία μέτρων υγιεινής και προστασίας, άνυπαρξία συνδικαλισμού, χαμηλότερες αμοιβές). Ο Έλληνας μικροκεφαλαιοκράτης, ως προς την ένταση εκμεταλλεύσεως ανθρώπου από άνθρωπο, δεν είναι λιγότερο ζημιόγυνος από τό μεγάλο κεφαλαιοκράτη. Είναι μάλλον περισσότερος.

Εξάλλου στις μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις απασχολούνται (πίνακας 2) ίσαριθμα εργαζόμενοι (215.000 και 218.000).

Η προνομιακή και καπιταλιστική άλλωστε πιστοδότηση των μικρομεσαίων θά έχει άμεσο άσφυκτικό αντίκτυπο στη δραστηριότητα των μεγάλων εκτός αν οί δομικοί οικονομέτρες θεωρούν ότι η φοροδοτική ικανότητα των Ελλήνων είναι κέρας της Αμαλθείας...

Η πιστοδοτική άσφυξία των μεγάλων θά οδηγήσει άφεύκτως σε μαζικές απολύσεις και ή κάμψη τους θά πλήξει άλυσιδωτά και τούς μικρομεσαίους. Και όλοι μαζί θά όδεύσουμε προς την χρεοκοπία.

Δέν βλέπω, λοιπόν, κανένα λόγο, μέ τά κριτήρια της καπιταλιστικής λογικής πού διέπουν τόν προγραμματισμό του Λάζαρη, νά προτιμηθούν οί χαμηλής παραγωγικότητας καπιταλιστές μικρομεσαίοι.

Δέν διακρίνω επιπροσθέτως, μέ τά κριτήρια της σοσιαλιστικής αναδιανομής πού διέπουν τίς προθέσεις του Λάζαρη, κανένα λόγο νά πληγούν οί εργαζόμενοι στις μεγάλες μονάδες, διότι ή πιστοδοτική άσφυξία αυτός θά πλήξει πρώτα και νά προστατευθούν προνομιακά οί εργαζόμενοι στους μικρομεσαίους καπιταλιστές.

Τί πιθανολογεί ο Λάζαρης;

Νά δημιουργήσει, μήπως, ένα συντεχνιακής ύψης συγκρότημα συμφερόντων, πού θά άπαρτίζεται από τούς μικρομεσαίους, εκμεταλλευτές, και τούς εργαζόμενους σ' αυτάς, συγκρότημα πού θά εύνοηθεί από την προνομιακή καπιταλιστικού τύπου επιδότηση των μέν και την συνακόλουθη διατήρηση ή αύξηση της αγοραστικής ικανότητας των δε;

Κινδυνεύει όμως, μέ τούτη την επιλογή του, νά οδηγήσει τούς εργαζόμενους και τούς άνέργους των μεγάλων μονάδων σε άνοιχτή σύγκρουση μέ τή σοσιαλιστική κυβέρνηση. Η δέ προοπτική τέτοιας κρίσης είναι ζοφερή.

Διότι:

1. Η κάμψη των μεγάλων μονάδων θά είναι δυσμενέστερη γιά την εθνική οικονομία από μία κάμψη των μικρομεσαίων, λόγω του όγκου των πρώτων (1975: 220 δις. ή άκαθάριστη αξία πωραγ. των μεγάλων έναντι 140 δις. των μικρομεσαίων).

2. Η οργανωτική ικανότητα, ή συνδικαλιστική προπαίδεια και ό βαθμός συνειδητότητας των εργαζόμενων στις μεγάλες επιχειρήσεις είναι, κατά τεκμή-

ριον, ψηλότερη απ' ό,τι στους μικρομεσαίους. Επομένως ή δυσαρέσκεια κινδυνεύει νά βρεί οργανωτική συνοχή και πολιτική προοπτική εύκολότερα απ' ό,τι στους μικρούς. Τά πράγματα γιά τούς φιλόκαινους σοσιαλιστές δέν θά είναι παρά δυσκολότερα...

3. Η μεγάλη συγκέντρωση εργαζομένων πού εμφανίζεται στις μεγάλες επιχειρήσεις και ή οργανωτική εύχθεια πού επιτρέπουν, θά επιτρέψει κυρίως στό ΚΚΕ νά ύφαρπάσει τή δυσαρέσκεια και νά την οικειοποιηθεί. Τό ΚΚΕ, λόγω διεθνιστικής «έξω-στρέφειας» και έσωτερικής ιδιοτέλειας, θά κάνει τό πάλν γιά νά ύπονομεύσει όποιαδήποτε σοσιαλίζουσα άλλαγή, πού δέν θά φέρει τή σφραγίδα της ιδιομορφίας και των επιλογών του.

Δυστυχώς γιά τόν σύντροφο Λάζαρη, τό ΚΚΕ άποτελεί, σε τέτοια συγκυρία, «οικονομική» παράμετρο πού είναι άστοχο νά άγνοήσει κανείς. Η μόνη λοιπόν έρμηνεία της δομικής τούτης παλινωδίας δέν είναι σοσιαλιστική αλλά έκλογική: Ο Λάζαρης δέν ξεχνά ότι λέγοντας «μικρομεσαίοι», έννοει βέβαια και τούς 165.000 αυτοαπασχολούμενους εργοδότες πού εργάζονται δίπλα στους εργάτες και παραγικούς τους.

Γι' αυτό λοιπόν προτείνει τούτη την, άνω ποταμών ιερών και σοσιαλιστικών, ανατροπή της σοσιαλιστικής λογικής και θεωρεί ως δομικό στοιχείο της μεγάλης Άλλαγής κάτι πού γίνεται γιά συγκυριακή ψηφοθηρία...

«Και δίκαια και πάντα πάλιν στρέφεται»...

Γι' αυτό λοιπόν ή δικαιοσύνη αντιστρέφεται και οί προτεραιότητες ανατρέπονται.

Διότι ποιά αντίσταθμισμα θά προτείνει τό ΠΑΣΟΚ στους εργαζόμενους των μεγάλων μονάδων, όταν τό μάνα των πιστώσεων θά διοχετεύεται κρουνηδόν γιά τή διόγκωση των μικροκαπιταλιστών; Δέν θά τούς αφήσει ούτε τό κεκτημένο καταναλωτικό τους πρότυπο; Και ενώ θά πολλαπλασιάζει τόν αριθμό και την κοινωνικοοικονομική βαρύτητα των μικροκεφαλαιοκρατών, ποιά παραμυθία θά προσφέρει στά θύματα της καθημερινής μικρομεσαίας στυννότητας;

Τή δομική άεροθεραπεία της νέας ποιότητας ζωής γιά την καθημερινή άνεχεία τους;

Είναι φυσικά δικαίωμα του ΠΑΣΟΚ νά επαγγέλεται την άλλαγή, επιδιώκοντας νά πολλαπλασιάσει τούς μικροκατέχοντες γιά νά αποφύγει την επανάσταση. Και σ' αυτό έναρμονίζεται άλλωστε μέ τή σημερινή φύση της Ελλάδας, πού ζει σε μεγάλο ποσοστό από τό διεθνές ύπερπροϊόν και προσαρμόζεται μέ την ιδιοσυγκρασία των Ελλήνων, πού δέν δέχονται νά ύποστελουν την καταναλωτική τους εύμθεια, εν όνόματι των σοσιαλιστικών αδιαλλαξιών.

Δέν είναι όμως δικαίωμα των έπιστημόνων του ΠΑΣΟΚ νά εμφανίζουν έναν άπλούστατο αντικυκλικό χειρισμό, άμφίβολης παλαιοευναιανής δραστηριότητας και βέβαιης μικροεκλογικής ψηφοθηρίας, ως τό μέγα έλιγμό, πού θά άπογειώσει την Ελλάδα προς τή σοσιαλιστική Νεφέλοκοκκυγία.

Διότι στασιάζει εάν σοσιαλισμός είναι ή πρόσθεση των μικροκεφαλαιοκρατικών βουλμιών και ή άφαίρεση των λαϊκών προσδοκιών...

Και είναι, επιπροσθέτως, άμφίβολης εύφυας χειρισμός, νά προτιμήσει κανείς νά στηριχθεί στις ταξιαρχίες των μικρομεσαίων και νά χαρίσει στό ΚΚΕ

τίς τεθωρακισμένες μεραρχίες του διομηχανικού προ-
λεταριάτου...

Προγραμματισμού επιμύθιο

Η πρώτη σοσιαλίζουσα σοφία είναι να μην κατα-
φέρεται κανείς, όπως οι τιμητές στο Συνέδριο, κατά
του καταναλωτικού προτύπου και να θέλει ταυτό-
χρονα να ενισχύσει τους μικρομεσαίους, αλλά να
διαπιστώνει, όπως ο Άρσενης, ότι υπάρχει το πρώτο
μέσα στους δεύτερους. Κι αφού είμαστε όλοι μας, κι
επειδή η Ελλάδα αναγνωρίζεται μέσα σ' αυτήν την
κατά φύσιν αντισοσιαλιστική ασέλγεια, να προσπα-
θήσουμε να την εκσοσιαλίσουμε, πριν προσπαθή-
σουμε να την εξοβελίσουμε.

Διότι σ' αυτόν το δύσπιστο, ενήμερο και φυγόκεν-
τρο λαό, σαγηνευμένο άρχεγονα από τις σειρήνες της
διασποράς, ουδείς είναι διατεθειμένος να παραχωρή-
σει κάτι από την άτομική του ευδαιμονία υπέρ της
γενικής εγκράτειας.

Άρχη σοσιαλοειδούς σοφίας είναι να αποδεχθεί η
κυβέρνηση της δομικής αλλαγής τό ως άνω πανελλή-
νιο θέσφατο. Η λιτότητα, στην Ελλάδα, ταιριάζει
στούς άλλους ή, αλλιώς, δεν την δέχεται κανείς...

Δέν ζητώ βέβαια από τους ρηξικέλευθους οίκονομέ-
τρες τόν πατριωτισμό του Μακρυγιάννη, και να
πιούν τό κάτουρο εκείνου «όπου θά βάλη τά χρή-
ματα». Έλπίζω απλώς ότι θ' αναγνωρίσουν, πώς χω-
ρίς αυτούς όπου δάζουν τά χρήματά τους, χωρίς δη-
λαδή τό σύνολο των παραγωγικών ή μη Έλλήνων,
χωρίς τούς άδηλους πόρους τους, χωρίς τό σεβασμό
της παρασιτικής ή ελάχιστα παραγωγικής θέσης που
κατέχουν στή χώρα μας, χωρίς τό σεβασμό των προ-
τιμήσεων και των προτύπων τους, θά έχουμε σοσια-
λισμό τύπου χορού του Ζαλόγγου.

Και παραμένοντας πρὸς Μακρυγιάννην εὐχέτης,
εὐχομαι στούς ασυγκράτητα αἰσιόδοξους νά μὴν εἰ-
σακούσουν τήν οὐρανομήκη εκείνη μωρία, σοσιαλοδό-
μου μεγαλόσχημου, ὁ ὁποῖος δέν ἔδλεπε τήν ὥρα νά
καταργήσει τόν τουρισμό! Εἶναι βέβαιο ὅτι ἀποτασ-
σόμενοι τόν Τουρισμόν, σώζουμε ἴσως τίς ψυχές των
παραμεθορίων περιοχών μας, ἀλλά χάνουμε τήν ἐπι-
κρατείά τους. Διότι φοβοῦμαι, ὅτι διέλαθε τῆς δομι-
κῆς ἐπαγρύπνησης τοῦ σοσιαλ-Καντιώτη μας ἡ ἐξῆς
λεπτομέρεια: τί ἔκανε ὁ Ρόδος μόλις ἀπειλήθηκε τό
καταναλωτικό της πρότυπο;

Ίδου λοιπόν ἡ Ρόδος, ἰδού καί τό πῆδημά τό ἐκ
Τουρισμοῦ ἐκπορευόμενον. Διότι χωρίς τό πῆδημα,
τό συμπροσκυνούμενον καί συνδοξαζόμενον μετά τοῦ
Τουρισμοῦ, δέν θά μείνει οὐδείς μή προνομιοῦχος
Ἕλλην στή Ρόδο, νά περιμένει τήν ὑποκατάσταση
τῶν τσάρτερ ἀπό τήν ἐγχώρια σοσιαλίζουσα πολυ-
πραγμοσύνη.

Οὐδείς... ἐκτός ἀπό τή Δόξα τῆς ἀλλαγῆς:

Στῶν νησιῶν τήν δλόμονη ράχη
περπατώντας ἡ Δόξα μονάχη
Μελετᾷ τά λαμπρά παλικάρια
πούχουν φύγει ἀπ' τήν ἔρημη γῆ...

Ἡ Δόξα... καί τά τουρκικά ἀποβατικά, πού θά
ἔχουν ἀφεύκτως ὑποκαταστήσει τά κρουαζιερόπλοια
τῆς μητροπολιτικῆς ὑποδάθμισης...

Σοσιαλισμός εἶναι ἡ ὀριστική ὑποκατάσταση τῶν
εἰσαγωγῶν ἀπό τήν ἐγχώρια ἀκρισία.

Ἡ δομική εἰρκτή τῆς σοσιαλιστικῆς ἱεροκρα- τίας

«Ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς διατυπώνουμε ἀπόψεις, ἐνῶ
ὕστεροῦμε, λόγω δέους, στήν πραγμάτωσή τους».

Θουκυδίδης Α, 120

«Ὁμως βασική προϋπόθεση γιά τήν ἐφαρμογή μιᾶς
τέτοιας πιστωτικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ πλήρης κοινω-
νικοποίηση τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καί ἡ πραγ-
ματοποίηση θεσμικῶν μεταβολῶν ὅσον ἀφορᾷ τόν
ἐλεγχό τῆς πίστες ἀλλά καί τήν προσέλκυση τῶν ἀπο-
ταμιεύσεων... Τό κέντρο τοῦ βάρους ὅσον ἀφορᾷ τόν
ἐλεγχό τῶν τιμῶν πρέπει νά πέσει στήν ἀναμόρφωση
τῶν Ὑπηρεσιῶν κοστολόγησης τοῦ ὑπουργείου Ἐμ-
πορίου...

...Ἀποφασιστικῆς σημασίας γιά τόν ἐλεγχό αὐτό θά
εἶναι ἡ ἴδρωση μιᾶς Ὑπηρεσίας Παρακολούθησης
Διεθνῶν Τιμῶν (ὅλα κεφαλαία!), σέ συνδυασμό μέ
τήν ἴδρωση κρατικοῦ φορέα ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου...».
|Λάζαρης (Ἐξόρρηση 19/7).

Ἄν γιά τό σοσιαλισμό καί τίς ἐφαρμογές του ἔγκυρη
αὐθεντί, ἀναγνωρίζουμε ἐξίσου στούς οἰκονομέτρες
καί στή νοικοκυρά, τότε ὁ Λάζαρης θά ἔπρεπε νά
κρατήσει μόνον τήν πρώτη φράση τῆς ὡς ἄνω παρα-
πομπῆς καί νά διαγράψει τίς ἐπόμενες... Θά ἔπρεπε
ἐπίσης νά ἀπεκδυθεῖ τῆς προσπάθειας προγραμματι-
σμοῦ, ὅπου ὅλα εἶναι προκαθορισμένα, στυλνὰ καί
ἀμελικάτα σέ τάξη, ἐκτός ἴσως τῆς ἀμηχανίας του
στήν ἀποδέσμευση ἡ ὅχι τῶν ἐπιτοκίων...

Διότι εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι ἡ φράση αὐτή ἐγκαθι-
δρῶει τέτοιας πρωταρχικῆς σημασίας ἐξω-οἰκονομικά
προαπαιτούμενα, ὥστε ὁλος ὁ οἰκονομικός ἰσχυρι-
σμός, ὅπως καί ἡ ταξινόμηση τῶν φάσεων καί τῶν
προτεραιοτήτων, μαράζωνουν ὡς ἔωλα...

Διότι τί σημαίνει «σοσιαλιστικά» ἡ κοινωνικο-
ποίηση τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καί ἡ πραγματο-
ποίηση θεσμικῶν μεταβολῶν ὡς πρὸς τόν ἐλεγχό τῆς
πίστες;

Δέν μπορεῖ παρά νά σημαίνει τά ἐξῆς: τήν ἐπομένη
τῆς ἐκλογικῆς νίκης καλοῦνται ὅλοι οἱ ἐκπρόσωποι
τῶν «παραγωγικῶν» καί ἐν ταυτῷ ἀλληλογρονθοκο-
πουμένων τάξεων, νά ὀρίσουν ἀντιπροσώπους στό
σύνολο τοῦ νομιματοπολιτωτικοῦ συστήματος. Ταυ-
τόχρονα, καί ἐπὶ ἀπειλῇ σοσιαλιστικῆς ἀκυρότητας,
καλοῦνται ἡ ἐφευρίσκονται ἀντιπρόσωποι τῶν κομμά-
των, ὧν τῶν κομμάτων, συμπεριλαμβανομένων καί
τῶν ταξικά ἀντιπάλων, ἐπὶ ποινῇ, ἄλλως, σοσιαλιστι-
κῆς τυραννίας.

Ὅλοι αὐτοί συνθέτουν τό ὄργανο πού θά σκέπτεται
καί θά συμμετέχει στήν λήψη τῶν ἀποφάσεων, πού
πρέπει μόνον ὡς ἀπλή ἐπιστασία| νά| συνελέγχει| καί
νά συντονίζει ἡ ὁποιοῦ χαρμανιοῦ σοσιαλίζουσα κυ-
βέρνηση.

Ἄν ὅμως συμβοῦν τά παραπάνω δέοντα καί
ζέοντα, ἐπειδή ἡ σοσιαλιστική δεοντολογία ὡς πρὸς
τό «προσές» τῆς κοινωνικοποίησης εἶναι ἀσφυνκτικά
μόνον αὐτή πού ἀνέφερα, ἀνελαστική ὡς πρὸς «ὀρ-
γανωτικές» ὑπεκφυγές, ἀσυμπιέστη ὡς πρὸς «ἰδεολο-
γικές» ταλαντώσεις, ἂν ὅμως οἱ ὑπεύθυνοι ἐκπρόσω-
ποι ἀναλάβουν τίς ἀναπόρρητα συγκρουόμενες εὐ-
θύνες τους, τότε πῶς ὁ Λάζαρης ἀποφαίνεται ἐμβρι-
θῶς καί ἀμηχάνως περί παντοίων προγραμματισμῶν
καί νεφελωδῶν οργανογραμμάτων; (φράσεις 2 καί 3
τῆς παραπομπῆς).

Πώς γνωρίζει ότι οι διασκεπτόμενοι και συναποφασίζοντες θα άρουν κατ' άρχήν τίς διαφωνίες πού προκύπτουν από τό διαφορετικό τους συμφέρον, και θα επιλέξουν κατ' ανάγκην τό προσχέδιο του Λάζαρη;

Η λύση του διλήμματος δέν είναι λοιπόν οικονομική, έπειδή άκριδώς τά στοιχεία πού συνθέτουν τό πρόβλημα είναι έξω-οικονομικά.

Δέν θέλω, θεβαίως, νά καταλογίσω κρυψιβουλία άστικής καταρτίσεως ή κομματικής ιδιοτέλειας στους οικο-ομέτρες, πού έδειξαν, στο συνέδριο γιά τή μετάβαση προς τό σοσιαλισμό, πώς ή δέν είχαν συλλάβει τήν όληλή τούτη γιά τούς συλλογισμούς τους αντίφαση, ή πίστευαν πώς θά τήν έλυναν, καιρού επιτρέποντος, μέ τή μέθοδο του Γορδίου δεσμού... Δέν είναι ίσως άμιορο σημειολογικής θαρύτητας, ότι ο Λάζαρης σέ τρεις φράσεις χρησιμοποιεί τρεις φορές τή λέξη έλεγχο, πού καταλήγει, μεγαγχοικά, στην έκφραση «κρατικός φορέας». Κρατικός φορέας δέβαια, του κράτους όλου του λαού, όμως... Ίσως...

Θά είναι όμως ιδιαίτερα άγκυλωτικό γιά τή σοσιαλιστική εϋδία, πού μάς εύαγγελίζονται, έάν ή αντίφαση αυτή παρακαμφθεί επιδέξια, καταργώντας τούς εκπροσώπους ή τήν ανάγκη κλήσης τους ή αν οι εκπρόσωποι δέν είναι παρά όλοι οι άνθρωποι του Προέδρου... Προεδρευόμενη άγκύλωση...

Πάντοτε, λοιπόν, «έν τώ έργω μετά δέους έλλείπουμεν». Άνεξαρκής τού ότι «μετ' άσφαλείας δοξάζομεν». Διότι τά προσχέδια έχουν πάντοτε τό έλλιπο-βαρές της ζωής. Καί τούτη, εισφέρει τό μή έλέγξιμο «δέος»... Δέος, πού φέρνουν στην κοινή πλάστιγγα της πάλης τάξουν, όλοι όσοι δέν άναγνωρίζονται στο κοινό σχέδιο, ή άναγνωρίζονται άκρωτιστικά. Τό δέος των διαχειριστών ένώπιον της δυσχέρειας του έργου και της ανεπάρκειάς τους.

Η όλιγογρία των περισσοτέρων οικονομετρών στο Συνέδριο δέν έγκειται, φυσικά, στην αυτόδηλη οικονομολογική τους έπάρκεια. Αίωρείται συνεχώς, στην αίθαλομίχλη της σημερινής μας σοσιαλίζουσας άσάφειας, τό αίώρημα ενός τεράστιου θεσμικού πλαισίου, τό όποιο θά διαχειρίζεται τήν κατακερματισμένη ισχύ πού έγκρίνει ή ισότητα των όμοίων. Διότι όμοιους θά μάς καταστήσει μία τέτοια ισότητα, πού προικνίζει ή νεύρωση της προγραμματικής λεπτολογίας, όπου άπουσιάζει ή φαντασία και ψυχοραγεί ή έλευθερία, όπου θά εύημερούν οι αριθμοί και θά πάσχουν οι άνθρωποι...

Δέν είναι παρά έλαφρότης οικονομετρικού διαμετρήματος ή πεποίθηση ότι θά συννοικήσουν ίσοβαρως οι άλλεπάλληλες παρασυναγωγές του έλέγχου των πάντων και οι διακοσμητικές «ανάπτυξιακές όργανώσεις βάσεις», των όποιων τήν ύπαρξη, τουλάχιστο στο Συνέδριο, άγνόησαν άκόμη και οι γεννήτορες...

Ποιός είναι, άραγε, ο σοσιαλιστικός συντελεστής άμοιβαίας ανάδρασης μεταξύ των ποικιλονύμων όργάνων έλέγχου της οικονομίας και της λαϊκής πρωτοβουλίας;

Η σχέση μεταξύ λύκου και προβάτου...

Ποιός ο άλληλεπηρεασμός μεταξύ Νομισματικών Έπιτροπών πού θά έλέγχουν μεγέθη της τάξεως των 10 δις. δολαρίων και της Άποκέντρωσης;

Η σχέση του προεντεταμένου σκυροδέματος μέ τό «τοπικό χρώμα»... Φολκλόρ...

Βλέπω άμείλικτα νά εγκαθιδρύεται τό καθεστώς τουτο των άπόψεων και της ισχύος, διότι τό επιδιώκουν οι έπαίοντες και δέν τό άπεύχονται οι άγνοού-

μενοι. Άλλεπάλληλες τεχνικές έπιτροπές θά άναπροσανατολίζουν τήν οικονομία, θά έσωστρέφουν τήν «έξωστρέφεια», θά χειραγωγούν τό νομισματοπιστωτικό σύστημα, θά πηδηγετούν τήν κατανάλωση. Καί άνάμεσα στον πολυπλόκαμο οίστρο της «έξισωτικής» έεροκρατίας, ο λαός έρεθισμένος από τή διατυμπανιζόμενη κυριαρχία του και έξοθενωμένος από τήν κατ' επιταγήν έγκράτεια, θά μεταβάλλεται σέ σφοπετό, ψάχνοντας άγχωδώς τά αγαθά πού του στερεί ή έσωστρέφεια και έκπλειστηριάζοντας τήν ψυχή του γιά τήν υπερανάπληρωση της φτώχειας...

Σοσιαλισμός είναι ή έξισωτική κάθειρξη λιτότητας, πού επιβάλλουν στο λαό οι τά πολλά κρατούντες έεροφάντες των «θεσμικών πλαισίων»...

Ο σοσιαλισμός της έσωτερικής έξορίας

«Η έπιστήμη, δυστυχώς, άμα εξέλεθη του περιορισμένου κύκλου του έφικτου... δύναται ν' άμφισβήτηση τό άθλον της άσφαλείας και εις αυτήν τήν θεολογίαν».

Έμμ. Ροΐδη, Τά στίγματα

Η συγχορδία των άστυνομεύσεων των τιμών και τό παρακολούθημα αυτής, δηλαδή οι άλλεπάλληλοι έλέγχοντες θεσμοί, δέν είναι παρά τό μέσον μέ τό όποιο θά επιτευχθεί ή σοσιαλιστική Καλλιόπη.

Η άφετηρία όμως και κατάληξη, πού ύπηρετούνται από τό μέσον, δέν είναι παρά μία ιδεολογία, ή όποια, στον κώδικα της δομικής άλλαγής, άναφέρεται ως αυτόκεντρο ανάπτυξη ή έσωστρέφεια.

Τό άσάφές όσο και άχανές αυτό ιδεολόγημα τό επικαλέσθηκε ή πλειοψηφία των εισηγητών, τό εύχήθηκε ή παμψηφία, ύποθέτω, της έκκλησίας των πιστών, και έμεινε μέχρι τέλους τόσο έρημικά άπρόσιτο στη λογική, όσο ήδονικά οικείο έμοιαζε νά είναι γιά τή μεταφυσική...

1. Διότι ένώ έδειχνε νά προορίζεται ή έσωστρέφεια γιά εύρεία οικονομική χρήση, άμχανίες των εισηγητών ή δυσπιστίες των ξένων άναδιπλώναν τήν έννοια σέ συγκυριακά προστατευτικά μέτρα, τακτης και πεπερασμένης διάρκειας. Υπέρμαχοι της οικονομικής έσωστρέφειας, έν όψει της αναπόφευκτης άπορίας: τί θά γίνει αν αυτό πού κάνουμε έμεις τό κάνουν και οι άλλοι;... έσπευδαν νά διακηρύξουν τήν πίστη τους στις διαρκείς διαπραγματεύσεις, μήν απορλώντας γιά τόν παραλογισμό της στάσης και τό άνέφικτο του έγχειρήματος: διακόπτω μέν, έπανασυνδέομαι δέ... χωρίς νά συνδεθώ...

Και μέ όλύμπια άταραξία επανέλαβαν άκαταπαύσως ότι θά άπομονωθείμε έμεις, ζητώντας ταυτόχρονα από τούς άλλους νά μήν μάς άποκλείσουν και άφού δυναμώσουμε (άχ αυτό τό συγκριτικό πλεονέκτημα), θά ζητήσουμε από τούς άλλους νά δεχθούν τήν δική μας ένδυνάμωση, πού είναι βέβαια, άντιστικτικά, δική τους άποδυνάμωση... Οι οικονομολόγοι αυτής της τάσης ζητούν προφανώς από τούς ξένους πελάτες και προμηθευτές μας νά ύποκαταστήσουν τήν άνιση ανταλλαγή πού καταπιέζει τήν Ελλάδα μέ μία μονομερή εύφυα πού θά λειτουργεί εις βάρος τους.

Κουτόφραγκοι...

Εισηγητές π.χ. επικαλέσθηκαν τή συμφωνία της ΕΟΚ μέ τή Γιουγκοσλαβία, ως ύπόδειγμα γιά τό άκίνδυνο της ρήξης μας μέ τήν Ευρώπη και τό βέβαιο

της αναδιαπραγμάτευσης. Καί, φυσικά, παρέλειψαν να κατανοήσουν ότι τό καθεστώς τών ποσοτώσεων, τό όποίο επανεγγυήθηκε ή ΕΟΚ, κατ' άρχήν δέν δίνει καμιά αύξητική προοπτική καί, δεβαίως καί άσφαλώς, αναγνωρίζει τό επαχθές προνόμιο νά διατηρήσει ή Γιουγκοσλαβία όλες τίς ξεπερασμένες τεχνολογικά επιχειρήσεις της, νά συντηρήσει στό έδαφός της όλες τίς όχλοϋσες περιβαλλοντολογικά βιομηχανίες καί ή Εϋρώπη σέ άντάλλαγμα νά διατηρεί τήν τεχνολογική προτεραιότητα καί τήν μή διαπραγματεύσιμη διεισδυτική της ύπεροχή. Ένώ ή 'Ελλάδα μπορεί νά συναποφασίζει στίς Βρυξέλλες καί νά συμμετέχει στά προγράμματα μεταφοράς τεχνολογίας.

Τά τρίτω τινί άνισα, μεταξύ των ίσα;

Καί οί είσηγητές αυτοί λησμόνησαν νά έννοήσουν τήν τελευταία καί πολέμου σημαντική λεπτομέρεια: ή οικονομική συμφωνία της ΕΟΚ μέ τή Γιουγκοσλαβία φαίνεται οικονομική συμφωνία αλλά είναι μιά γεωστρατηγική, ιδιότυπη συμμαχία. Τά γεγονότα είναι γνωστά τοίς πάσι, ακόμη καί στούς οικονομολόγους της δομικής άλλαγής. Μέ τό πρόσχημα της οικονομίας, ή Εϋρώπη έγγυάται τήν άνεξαρτησία της Γιουγκοσλαβίας. Έπομένως, άποχωρώντας άκκιζόμενη ή 'Ελλάς καί άναζητώντας μιά αναδιαπραγμάτευση, θά έπρεπε νά έμφανίσει ένα άνίστοιχης τάξεως συγκριτικό, έν προκειμένω γεωστρατηγικό πλεονέκτημα.

'Αλλιώς, κινδυνεύει νά μείνει μέ τήν «έσωστρέφεια» της στά άζήτητα...

'Εξ ου καί άδιάστως συνάγεται ότι οί δομικοί οικονομέτρες συνδυάζουν διαλεκτικά τήν ικανότητα όρθων ύπολογισμών καί έσφαλμένων συλλογισμών...

2. Συνήθως όμως καί επίμονα ή «έσωστρέφεια» ξεχειλίει μιά νοσταλγία χαμένης αυθεντικότητας καί πλημμύριζε ένα μένος χιλιαστών τήν προτεραιά του θαύματος... Τό ιδεολόγημα δηλαδή έχει σαφώς ιμπεριαλιστικές τάσεις επέκτασεως πέραν μιάς τεχνικής, χρηστικής άξίας στήν οικονομία. 'Η έσωστρέφεια φιλοδοξεί νά γίνει κανών συμπεριφοράς τών 'Ελλήνων καί τάβλα νομοπλαστική του έλληνικού σοσιαλισμού. 'Όπου πλέον, μέ μιά μοιραία πλαγιοκατολίσθηση, ό έλεγχος τών τιμών γίνεται έλεγχος της Τιμής, ή άστυνόμευση της άγορανομίας, 'Αστυνομία άπεφθη καί τό θεσμικό «πλάισιο», κοινό δεσποτήριο.

'Αψευδές τεκμήριο, ή παρανοϊκή πρόταση παρεμβαίνοντος έπιστήμονος, πού ανακοίνωσε περιχαρής ότι ή δομική άλλαγή θά δομήσει στίς πολυκατοικίες του μέλλοντος καθιστικά κοινόχρηστα γιά νά συναντιώνται οί ένοικοι καί νά μήν τούς άπολείπει ή κοινωνικότητα! Καί δέν εκάγχασε τό Πανελλήνιον, διότι ή όμηγγυρις προφανώς δέν τό εξέφραζε... Σ' αυτόν τόν πανάρχαιο λαό της άγοραίας συναναστροφής καί της άνέκκλητης άτομικότητας, μπορώ ήδη νά μαντεύσω ποιά θά είναι ή τύχη του κοινόχρηστου σαλονιού, ύποχρεωτικής διελεύσεως, από άπόψεως καλλωπισμού καί καθαριότητας: θά μοιάσει, σάν δίδυμο άδελφάκι, μέ τούς γνωστούς κοινούς άπόπατους τών άγλαών μας στρατώνων... 'Όπου άποδεικνύεται, ότι όταν ή έπιστήμη «έξέλθη του περιορισμένου κύκλου του έφικτού» δέν γίνεται άπλώς θεολογικά άσφαλής, αλλά καί σαφώς δυσώδης...

Τό καίριο όμως πλήγμα κατά της έσωστρέφειας καί της «αυτόκεντρης ανάπτυξης» τό κατάφερε εκείνος πού είχε κληθεί γιά νά τούς δώσει τό επαναστατικό επίχρυσμα: ό Παλαιστίνιος εκπρόσωπος! Καί τό έκανε εισάγοντας τόν διεθνισμό από τή χειρότερη πύλη, γιά τούς αδιάλλακτους έγκλωβιστές: πλέκοντας

Κυκλοφορεί

'Αντώνης Μπριλλάκης

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

- ιστορική διαδρομή
- κρίση
- προοπτικές

●
'Εξάντας

Κοντά στό σπίτι σας καί δίπλα στό Λυκαβηττό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο «Τό 'Αστεράκι»

- Μιά μικρή δαση μέσα στό γαιμένο.
- Πρόγραμμα μελετημένο. Διδασκαλία καί επίβλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι καί μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας καί αγάπης γιά τό παιδί.
- 'Ελάτε νά γνωριστούμε καί νά συζητήσουμε γιά τό παιδί σας.

Βαλασμώνος 4 καί 'Ασκληπιοϋ

τηλ. 6447830 3635419

Γκόλφω Π. Εύθυμίου

τό ἐγκώμιο τῆς σημερινῆς καπιταλιστικῆς Εὐρώπης!
 Ὁ Παλαιστίνιος ἐπανεφερε στήν αἶθουσα τήν κοινή λογική, λόγω τῆς ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης λογικῆς πού ἔχει ἡ παλαιστινιακή ὑπόθεση, ὅπως *κάθε ἐπανάσταση*. Καί διαπίστωσε τά παγκοίμως γνωστά, γιά ὅλους ὅσοι δέν ταυτίζονται τήν ἐπαναστατικότητα μέ τήν ἀπληροφορησία.

Δηλαδή:

1. Ὅτι ἡ Εὐρώπη δέν εἶναι οὐραγός τῶν ΗΠΑ καί ὅτι οἱ ἀντιθέσεις μεταξύ τους εἶναι μονίμου, διαρθρωτικοῦ χαρακτήρα καί γεωστρατηγικοῦ δάρους.

2. Ὅτι ἡ Εὐρώπη δέν ἔχει πιά τήν δύναμη νά βλάψει τόν Τρίτο Κόσμο.

3. Ὅτι ἡ Εὐρώπη ἔχει ἀντιθέτως τήν ἱκανότητα (τεχνολογική) νά δοθηθεῖ τόν Τρίτο Κόσμο.

4. Ὅτι στήν Εὐρώπη συντελοῦνται σημαντικές ἐσωτερικές ἀνακατατάξεις, ἀπόρροια τοῦ ἐσωτερικοῦ συσχετισμοῦ τῆς πᾶλης τῶν τάξεων.

5. Ὅτι ἡ Εὐρώπη, δεδομένων τῶν ὡς ἄνω, ἐμφανίζεται ὡς ὁ ἕτερος πόλος μιᾶς συσπειρώσεως πού θά ἀντιδιαστέλλεται ὡς πρὸς τίς δύο ὑπερδυνάμεις.

6. Ὅτι ἡ Εὐρώπη, φυσικός καί *μόνος μὴ ἑτεροβαρὴς* σύμμαχος τοῦ Τρίτου Κόσμου προοπτικά, πρέπει νά ἀποκτήσει τή στρατιωτική της αὐτοδυναμία, ὥστε νά ὑπάρξει ἀξιόπιστα ἡ *τρίτη* προοπτική, Εὐρώπης καί Τρίτου Κόσμου...

Ὅταν τέλειωσε ἡ ἀγόρευση τοῦ Παλαιστίνιου, ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἐσωστρεφεῖς, «κλύοντες οὐκ ἤκουον», ἔγιναν ὁμφαλοσκοποὶ καί σιγὴ τάφου ἐπικράτησε...

Ἡ δομικὴ κάθειρξη καί ἡ ἐσωτερικὴ ὑπερορία ἐνὸς λαοῦ, εἶπε ὁ Παλαιστίνιος, δέν εἶναι τό ἐπαναστατικὸ προτσές...

Ἡ τυραννία τῆς πλειοψηφίας:

«Οἱ ἡγεμόνες εἶχαν, κατὰ κάποιον τρόπο, ὑλοποιήσει τὴ *δία*· τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα τῶν ἡμερῶν μας τὴν ἔκαναν νά εἶναι τόσο διανοητικὴ, ὅσο καί ἡ ἀνθρώπινη θέληση τὴν ὁποία θέλει νά ἐξαγακάσει. Ὑπὸ τὴν ἀπόλυτη διακυβέρνηση τοῦ ἐνός, ὁ δεσποτισμός, γιὰ νά φτάσει στήν ψυχὴ, χτυποῦσε χονδροειδῶς τό σῶμα· κι ἡ ψυχὴ, ξεφεύγοντας ἀπ' αὐτὰ τὰ χτυπήματα, ὑψωνόταν ἐνδοξῇ, ὑπεράνω του· ἀλλὰ μέσα σὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα, ἐνεργεῖ διαφορετικὰ ἡ τυραννία: ἀφήνει τό σῶμα καί πηγαίνει κατευθεῖαν στήν ψυχὴ».

Τοκβίλ, *Ἡ Δημοκρατία στήν Ἀμερικὴ*

Τό συμπόσιο γιὰ τὴ μετάβαση πρὸς τό σοσιαλισμὸ ἔδειξε, κατὰ πλειοψηφίαν, νά κλίνει ἀποφασιστικὰ ὑπὲρ τοῦ γύψου τῆς «αὐτόκεντρης ἀνάπτυξης» καί τῆς μετατροπῆς τῆς Ἑλλάδας, ἀπὸ ἀρχιπέλαγος ἀνοιχτό στοὺς ἀνέμους τοῦ κόσμου, σέ σοσιαλιστικὸ ἔλος. Ἡ ἐσωστρέφεια, ὅπως φάνηκε πασίδηλα στίς ἐξωστρεφεῖς μεγαλαυχίες τῶν φιλοκαίνων τεχνοκρατῶν, δέν ἔχει περιορισμένο οἰκονομικὸ, τεχνικὸ χαρακτήρα.

Τοῦ λόγου τό ἀσφαλές ἄς μοῦ δοθεῖ νά καταδείξω, ἐφαρμοζοντας στήν εἰσήγηση τοῦ προέδρου καί τοῦ ἐκτελεστικοῦ γραφείου τοῦ ΠΑΣΟΚ, περὶ δομικῆς ἀλλαγῆς, τοὺς κανόνες τῆς δομικῆς σημειολογίας. (*Εξέορση*, 19/7: ἡ ὁργανωτικοπολιτικὴ εἰσήγηση τοῦ ΠΑΣΟΚ).

Ἔστωσαν οἱ ἐξῆς παράγραφος καί φράση:

A. «Ὅπως πρὶν ἀπαιτούσαμε ἀπὸ τό λαὸ νά ὀργα-

νωθεῖ στό μαζικὸ κίνημα καί νά στοιχίσει τίς τάξεις τοῦ ΠΑΣΟΚ ἔτσι τώρα εἶναι ὁ λαὸς πού ἀπαιτεῖ ἀπὸ τό ΠΑΣΟΚ νά βγάλει τὴ χώρα ἀπὸ τὰ κρίσιμα ἐθνικά, οἰκονομικά καί κοινωνικά ἀδιέξοδα καί νά ἀνοίξει τό δρόμο γιὰ τὴν μεγάλη Ἀλλαγή, τό Σοσιαλιστικὸ Μετασχηματισμό».

B. «Τό ΠΑΣΟΚ δέν ἔχει δικαίωμα νά ἀποτύχει».

Στὴν πρώτη παράγραφο παρατηροῦμε τὰ ἐξῆς:

1. Τό ρῆμα ἀπαιτῶ, πού χρησιμοποιεῖται δυὸ φορές εἶναι ἐντόνως δεσποτισμοῦ σημαντικόν.

2. Οἱ προστακτικοὶ τύποι: «νά ὀργανωθεῖ», «νά στοιχίσει τίς τάξεις τοῦ ΠΑΣΟΚ» εἶναι σαφεῖς ὡς πρὸς τὴν ἠπιότητα τοῦ σοσιαλισμοῦ πού προδιαγράφουν, σέ συνδυασμὸ μάλιστα μέ τό νοηματικὸ ἀποτέλεσμα πού δικτυώνει ἡ συστοιχία τῶν δύο ρημάτων «ὀργανώνω» καί «στοιχίζω».

3. Ἡ συνολικὴ ἐννοηματικὴ τῆς παραγράφου ἀρτῶνεται ἀπειλητικὰ μέ τὴν κατάχρηση τῶν ἀρχικῶν κεφαλαίων γραμμάτων στὰ ἀφηρημένα οὐσιαστικά «λαός», «ἀλλαγή» («ἀλλαγή», πού εἶναι καί κεφαλαία καί μεγάλη!), «μετασχηματισμός». Οἱ ἐννοιες γίνονται ἔτσι ἀπόλυτες δεσποτεῖς περχρονικῆς αὐταξίας καί ἱεροπρακτικῆς ἀσυνδοσίας.

4. Τό συνολικὸ νοηματικὸ ἀποτέλεσμα ἐμφανίζει μία ρυθμικὴ ἀγωγή ἀμigdῶς καραθανάδικη, ἡ ὁποία ἐξευγενίζεται σέ ἀπειλούσα ἱεροκρατία τῶν τὰ Κεφαλαία φορούντων, χρησμοδῶν τῆς Ἀλλαγῆς, διότι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τό ΠΑΣΟΚ εἶναι κίνημα λαοῦ καί ὄχι στρατώνας...

5. Τελευταῖο ἀλλὰ ὄχι ἐλάχιστο: ἡ ὅλη ρυθμικὴ οἰκονομία τῆς παραγράφου, καί λόγω ἀσφαλῶς τοῦ στρατοκρατικοῦ συμβολισμοῦ, ἀναδίδει ὡς ἡχώχρωμα ἓνα ἀρεμάνιο ἀντριλίκι: πανελλήνια πρόσκληση, προφανῶς, πρὸς τίς ἀπανταχοῦ Ἑμινὲ χανούμ τοῦ κινήματος, νά ἀναρροθουνίσουν ἀπληστα τὴν «μπόχα τοῦ ἀντροῦς». Καρατάν-Μιχάλη, εἶναι ὅλοι τοὺς παιδιὰ σου...

B. «Τό ΠΑΣΟΚ δέν ἔχει δικαίωμα νά ἀποτύχει».

Ἡ ρητορικὴ ὑπαλλαγή εἶναι κλασικὴ καί συνδηλώσει τὰ ἐξῆς δύο:

1. Τό ΠΑΣΟΚ δέν θά ἀποτύχει, καί,

2. Τό ΠΑΣΟΚ δέν θά ἀναγνωρίσει ὅτι θά ἀποτύχει.

Ἡ συνδήλωση γίνεται ἀπόλυτα σαφῆς, ἐάν ἡ φράση συνδυαστεῖ μέ τὴν νοηματικὴ ἀλυσίδα πού συνθέτουν οἱ ρηματικὲς ἐνότητες τῆς πρώτης παραγράφου (ἐμεῖς ἀπαιτοῦμε ἀπὸ τὸν λαὸ – ὁ λαὸς ἀπαιτεῖ ἀπὸ μᾶς). Τό ζεύγος εἶναι κλειστό, εἰς δάρος τοῦ λαοῦ διότι, παράξενον ἀλλ' οὐχὶ παράδοξον, δέν ὑπάρχει ἀντίστοιχη νοηματικὴ ἀρθρωση, ἡ ὁποία νά δίνει στό λαὸ τὴ δυνατότητα νά ἀποτύχει ὡς πρὸς τὴν προτίμησή του πρὸς τό ΠΑΣΟΚ...

Τυχαιό;

Τὰ ὡς ἄνω, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ πτερόντα ἐπὶ τῶν εἰδημόνων τοῦ Συνεδρίου, δίνουν μιὰ γεύση τρικυμίας στὰ χεῖλη τῶν Ἑλλήνων.

Καί ἐπειδὴ τό νοηματικὸ ἀποτέλεσμα συναρθρώνεται στό σύνολο πάντοτε τῶν δομικῶν σχέσεων, τῶν ἐξωγλωσσικῶν, ἀπὸ τίς ὁποῖες γεννιέται καί στίς ὁποῖες ἀναπέμπει, πρέπει νά ρωτήσουμε τὰ ἐξῆς:

Γιατί, σύντροφε Παπανδρέου, τό ΠΑΣΟΚ δέν ἔχει δικαίωμα νά ἀποτύχει;

Ἔχει καί παραέχει. Ἐδῶ καὶ τρεῖς χιλιάδες χρόνια ἔχουν ἀποτύχει ἀλληλοδιαδόχως ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Ἰέρων, ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Παλαιολόγος, ὁ Καραϊσκάκης, ὁ Βενιζέλος, ὁ Βελουχιώτης καί ὁ Παναθηναϊ-

κός, τό σύνολο δηλαδή των προσώπων και των θεσμών που παραμυθιάζουν τους Έλληνες, αλλά ή αείζωση Ελλάδα αντέχει.

Ευέλπιστώ ότι θά αναρροφήσει, Μισογάκεια αυτή, είρωνική και δύσπιστη, διάτρητη και άσπιλη, συλημένη και άσύλληπτη, πάσης μαγανείας ίμπεριαλισμούς, σοσιαλισμούς και όσους τοιούτους έσμούς.

Σύντροφε Παπανδρέου και σεις σύντροφοι οικονομέτρες, ξέρουμε όλοι μας ότι ό σοσιαλισμός βαρύνεται εδώ και δύο αιώνες θεωρίας και εφαρμογής με μία συνολική έκτίμηση άποτυχίας, διότι προσπαθώντας νά άπαλλοτριώσει τά άγαθά, κατέληξε στην άλωση των ανθρώπων.

Ξέρουμε, έμεις τουλάχιστον οί τά έρυθροπράσινα φορούντες, ότι ή τρομοκρατία άρχισε στη γαλλική επανάσταση με τον άγορανομικό έλεγχο των «άσσινιά» (χρεογράφων μή άναγκαστικής (!) τότε άκόμη κυκλοφορίας).

Ξέρουμε ότι ή άπολυταρχία άρχισε στη Σοβιετική Ένωση με τίς επιτάξεις των δημοκρατικών.

Βλέπουμε καθημερινά γύρω μας ότι οί άυτοαποκαλούμενοι σοσιαλισμοί είναι τερατώδεις Κύκλωπες, πού βλέπουν μ' ένα μάτι ό,τι θέλουν νά βλέπουν και στηρίζονται σέ δύο πυρφόρα σκέλη: την άνοργάνωτη έξαθλίωση του λαού και την οργανωμένη άνελευθερία του.

Δηλώσεις, έπομένως, περί του άδιανοήτου της άποτυχίας του ΠΑΣΟΚ μαζί με ψιμυθιωμένες συνδηλώσεις των συμβούλων του Έγχεμόνος, περί αυτόκεντρης ανάπτυξης, προδιαγράφουν μία άσαση έλληνικού σοσιαλισμού μέσα σέ μία έλλαδική έρημο...

Διότι ή τάση και οί προδιαγραφή της συγκλίνουν: σοσιαλισμός μονοκομματικού τύπου.

Αντιγράφω από την Έξόρμηση (19/7), τή συνέντευξη του έν άμαρτίαις γηράσαντος και ανανήφαντος Μπέν Μπελλά, «χαρισματικού ήγήτη της Άλγερίας», όπως γράφει ή Έξόρμηση:

«Υπάρχει κάτι τό μοιραίο σ' αυτά τά μοναδικά κόμματα. Πολλαπλασιάζουν τίς έξαγορές, άρνοούνται τά ανθρώπινα δικαιώματα και τό μοναδικό κόμμα καταλήγει τελικά νά γίνει μοναδικό κακό».

Μου άντιπαρατηρήθηκε, στην παρέμβασή μου στο Συνέδριο, ότι τό ΠΑΣΟΚ δέν είναι κόμμα, αλλά κίνημα. Όμολογώ ότι διδάσκοντας επί δωδεκαετία τούς τρεις κλασικούς της πολιτικής σκέψης, Θουκυδίδη, Μακιαβέλλι και Τοκβίλ, δέν έχω άκόμη άντιληφθεί τή διαφορά κόμματος και κινήματος. Έκτός εάν ύπονοείται ότι τό κόμμα, ως άπόκομμα, τμήμα ενός όλου, δέν μπορεί νά «πλαισιώσει» τό σύνολο μιάς κοινωνίας, τήν όποία προφανώς οί κινήματιες του κινήματος θά προπονήσουν συνολικά, διά καθολικής και άναγκαστικής κινήσιοθεραπείας...

Ό σοσιαλισμός δέν είναι ύπόθεση λοιπόν οίωνδήποτε κινήσεων, σεμνών ή άσέμνων, οίουνδήποτε κινήματος, συμπεριλαμβανομένου και του λαϊκού.

Ό σοσιαλισμός δέν είναι καν ύπόθεση άπλης πλειοψηφίας και τής επιβολής της στη μειοψηφία.

Διότι συνιστά μεταφυσικό όλίσθημα τρόμου σημαντικό ή διακήρυξη ότι μία άπλή πολιτική πλειοψηφία καλύπτει ιδεολογικά και συναισθηματικά και τούς άλλους μή προνομιούχους, πού ψηφίζουν άντιδραστικούς σχηματισμούς λόγω «ψευδούς συνειδήσης» ή «άλλοτριώσης».

Η «άλλοτριώση» είναι δυστυχώς ένα δάνειο ιδεολόγημα του νεαρού Μάρξ, από την έγγελιανή διαλεκτική, τό όποίο άργότερα μάλλον έγκατέλειψε.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ

Προσεχείς εκδόσεις

Τέχνη

Φερντινάντο Ρεϋνά
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΠΑΛΕΤΟΥ

Ρόμπερτ Φυρνά Τζόρνταν
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Φύλλις Χάρτνολ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Τζών Τσίλτον
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΖΑΖ

Παιδαγωγικά

Ζάν Πιαζέ
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

Γυναικείο Ζήτημα
Όμάδας Γυναικών
ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ
Γ' Σεπτεμβρίου 22, Τ. 5234790.

Σ.Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 60, ΑΘΗΝΑ - 144
ΤΗΛ. 36.05.501 & 36.08.550

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ:
ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 141, ΠΕΙΡΑΙΑΣ - 7,
ΤΗΛ. 41.16.530

**ΣΤΟ
ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
στό κέντρο του ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 141**

θά βρείτε ό,τι χρειάζεστε για τή μάθηση,
τήν εκπαίδευση, τόν προβληματισμό σας

● ΕΞΥΠΗΡΕΤΕΙΣΤΕ ●
μ' ένα σας τηλεφώνημα
στό 41.16.530

Καί είναι ἐν πάσῃ περιπτώσει εὐθείας πλατωνικῆς καί χριστιανικῆς ἰθαγένειας καί ἐξυπακούει ὅτι οἱ ἄνθρωποι δέν ὑπέκουν, λόγω ἀτέλειαι, στά «ἀπεικάσματα» τῶν γησίῳν ἰδεῶν, ὅτι μέσα σ' αὐτήν τήν ἐκπτώση ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἴδιος ἀπεικάσμα καί περιμένει τοὺς βασιλικοὺς ἄντρες, τοὺς υἱοὺς φωτός καί τοὺς κεντρικοὺς ἐπίτροπους νά ἐρθοῦν νά τόν σώσουν.

Σῶσον, Κύριε, τόν Λαόν Σου...

Σοσιαλισμός: τό γνῶτο τοῦ Μεγάλου Ρηξικέλευθου;

«...λόγῳ μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δέ ὑπό τοῦ πρώτου ἀνδρός ἀρχή».

Θουκυδίδης

«Τό ΠΑΣΟΚ δέν ἔχει δικαίωμα νά ἀποτύχει»...

Τήν ἔχουμε ξανακούσει, ὀδυνηρά, τήν κραυγή αὐτή στοὺς αἰῶνες πού διατρέχουν τήν ἀπόγνωση τῶν λαῶν, κάθε φορά ὅταν Μύστες καί Θαυματοποιοὶ αὐθυποβάλλονται, δείχνουν στό λαό ἕνα «σκιάς ὄναρ» καί διεκδικοῦν τό χρίσμα τῆς ἀθανασίας.

Διότι «ἔχουσι γνῶσιν οἱ φύλακες», στήν πλατωνική Καλλίπολη, καί μόνον αὐτοὶ διεκδικοῦν τό ἀλάθητο. «Υἱοὶ φωτός ἐσμέν», αὐτοδηλώνουν οἱ μονομανεῖς χιλιαστὲς τοῦ Παύλου, ἐνοχοποιώντας τόν λαό καί συναλλασσόμενοι ὡς συνεταῖροι ἥδη μέ τήν ἔξουσία.

«Ἡ ἐπανάστασι δέν θά σταματήσει παρὰ μέ τήν πραγματοποίηση τῆς εὐτυχίας» ἀνακράζει ὁ ἐφηβος ἀρχάγγελος τῆς Τρομοκρατίας, Σαῖν-Ζύστ.

«Ἐσεῖς τά στελέχη, εἴσατε οἱ μηχανικοὶ τῶν ψυχῶν», ἀποφαίνεται ὁ πρῶτος Γραμματέας Ι. Β. Στάλιν.

«Σκοτώναμε γιατί μᾶς τό ζητοῦσε ἡ «Ἀνκάρ»», δηλώνουν τώρα τά παιδιά τῆς Καμπότζης, πού τό «κίνημα τοῦ λαοῦ» ὅπλιζε, προπέρσι ἀκόμα, διότι ἔδλεπε στά παιδιά τήν μόνη ἀσπὶλη συνείδηση τῆς σοσιαλιστικῆς ἀλλαγῆς.

Ἡ ἐπαναληπτικότητα τοῦ φαινομένου εἶναι τόσο ἀδιάλλακτη, ὅσος καί ὁ σοσιαλισμός τῶν «ὀδηγῶν», «ἀδιαφθόρων», «χαρισματικῶν ἡγετῶν» καί ποικιλιῶν ὡν στελεχῶν, πού ἐπιμένουν νά ἐπιβάλουν τό σοσιαλισμὸ τῆς μονοσήμαντης ἐρμηνείας καί τήν εὐτυχία διὰ τῆς βίας.

Καί τό ἀποτέλεσμα εἶναι πάντοτε μονότονα φρικαστικά: Ὁ λαός ἀρχικά παραμυθιάζεται μέ τό «σκιάς ὄναρ» καί γαλθανίζεται μέ τήν ἀδιαλλαξία, ἐναντίον πραγματικῶν ἢ εἰκονικῶν ἀντιπάλων καί συντρόφων σκεπτικιστῶν.

Μοιραία ὅμως, ἡ συναποδοχή τῶν ἑτεροκλήτων διεκδικήσεων καί ἡ μὴ συνεκτέλεση τῶν ἀντιφατικῶν ἐπιδιώξεων ἐγκαινιάζει τὴ μισαλλοδοξία πού φέρνει ἡ διχόνοια καί τίς δηλώσεις πού προκαλεῖ ὁ γενικευμένος τρόμος.

Καί ἡ πλειοψηφία ἢ ἡ μειοψηφία ἐκείνη πού νόμισε ὅτι εἶναι λαός, μαζί μέ τόν πραγματικὸ λαό, τόν χωρισμένο μέσα ἀπὸ τίς συνήθειες του καί τόν παγιδευμένο στὶς ἰδιότητές του, συζοῦν μιά ἀμοιβαία περιτροπή συμβίωση.

Ὁ λαός ὑποτάσσεται, περιφρονώντας τοὺς μεγάλους Ρηξικέλευθους πού τόν κυβερνοῦν, καί αὐτοί, ἐρήμην ἐλέγχου, ἀλληλο-ὑποβλέπονται, ὑποτάσσον-

τας τήν πολυδιάσπασή τους στὸν Πρῶτο Ἐξισορροπιστή.

Τό τρίπτυχο Λαός-Στελέχη-Ἡγέτης συνέχεται ἀπὸ μιά ἐνδημική κρίση ἐμπιστοσύνης καί ὑπονομεύεται ἀπὸ τήν ἀσυμφιλίωτη σύγκρουση τῶν συμφερόντων: στά στελέχη καί τόν ἀρχηγὸ προέχει τὸ ἀμυντικὸ σύνδρομο τῆς Ἐξουσίας πού κατέχουν καί θά χάσουν, στό λαὸ ἡ ἐπιθετικὴ προσδοκία τῆς ἐλευθερίας πού τοῦ στεροῦν Αὐτοὶ πού τόν πλαισιώνουν κι Αὐτός πού τόν ἐμπνέει...

Κάθε φορά πού ἀπουσιάζει στήν πολιτικὴ πρακτικὴ ἡ ἀποδοχή τοῦ πολλαπλοῦ λαοῦ, πού δέν γίνεται δεκτὴ ἡ πολυμέρεια στά κόμματα καί στά στελέχη καί ἡ ὑπαρξὴ πολλῶν ἡγετῶν, κάθε φορά, τό μεταφυσικὸ τρίπτυχο Λαός-Στελέχη-Ἡγέτης γέννησε καί θά γεννᾷ ἕνα τριαδικό, τερατόμορφο πολίτευμα πού εἶχε καί θά ἔχει τὰ παρακάτω γνωρίσματα:

1. Τό καθεστῶς θά δυσλειτουργεῖ μέ τήν αὐθαιρεσία τῶν κομματικῶν στελεχῶν καί τήν ἀσυνδοσία αὐτοσχεδιασμοῦ τῶν κομματικῶν τεχνοκρατῶν, λόγω ἐγκύρου πολιτικοῦ ἐπιμερισμοῦ, πού νά ἐπιτρέπει τήν θεσμικὰ κατοχυρωμένη παρέμβαση ἄλλων ἀντιφρονούντων πολιτικῶν φορέων.

2. Τό καθεστῶς θά δυσλειτουργεῖ, ἱεροκρατούμενο ἀπὸ τήν ὑπαρξὴ καί παρέμβαση τοῦ Μεγάλου Ἀρχηγοῦ. Ὁ Πρῶτος Ρηξικέλευθος λειτουργεῖ κατ' ἀρχὴν ρυθμιστικὰ στήν ἐσωκομματικὴ-ἐσωθεσμικὴ ἀναρχία τῶν ἀλληλο-ὑπονομευομένων στελεχῶν. «Χρεώνεται» ἐπιπλέον τήν λειτουργία τῶν Ἀρχόντων Μυστηρίων, «πρὸς τὰ ἔξω», δηλαδή πρὸς τὸ λαό, ὀλοκληρώνοντας ἔτσι τὴ δυσλειτουργικὴ ἀκαμψία ὅλης τῆς κοινωνίας, πού τίς ἑλλογες σχέσεις ἰσότητος βλέπει νά τίς ὑποκαθιστοῦν τὰ παρανοικὰ ἐχέλαια τῆς Ἱεραρχίας...

3. Τό καθεστῶς θά δυσλειτουργεῖ μέ τὸ λαὸ πού θά ἰδιωτεύει ἀμυντικά, διότι οἱ μεγάλες ἐπιλογές τοῦ διαφεύγουν καί τὰ μικρὰ μιμοδράματα τόν ἀφήνουν ἀδιάφορο.

Ἡ πολιτικὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ θά ἐξαντλεῖται σ' ἐκεῖνο τὸ καθημερινὸ ἄθλημα ὅπου οἱ ἰδιῶτες, ἀτομικά, θά πρέπει νά προσπορίζονται αὐτὰ πού τοὺς ἀφαιρεῖ συλλογικά ἡ ἰδεολογικὴ ἐνδεια τῶν τεχνοκρατῶν καί ἡ ἰδιοτελὴς μεροληψία τῶν γραφειοκρατῶν.

Τήν κατ' ἰδίαν αὐτὴ ἐξαχρείωση, πού συνεπάγεται ἡ καθημερινὴ συναλλαγὴ, θά τήν συνοδεύει ἡ γενικὴ περιφρόνηση πρὸς τήν πολιτικὴ τοῦ αὐτόκεντρου καί μονοφυσικοῦ αὐτοῦ σοσιαλισμοῦ καί ἡ συστηματικὴ ὑπονόμευση τῆς αὐτοαποκαλούμενης σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς.

Διότι εἶναι ὀλοφάνερο πιά, μετὰ ἀπὸ χιλιετηρίδες πρακτικῆς καί σκέψης, πὼς μπορεῖ νά ὑπάρξει ἡ Καλλίπολις: χωρὶς ἐκχώρηση δικαιωμάτων, χωρὶς ὑπεξαίρεση προνομίων, χωρὶς μονομερὴ ἐπιφόρτιση ὑποχρεώσεων. Καί αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ σοσιαλιστικὴ καί κομμουνιστικὴ σκέψη καί πρακτικὴ, θεωρία καί συνθηματολογία, πρέπει νά ἐγκαταλείψουν τήν ὑπανάπτυξη τοῦ «μοναδικοῦ» προτύπου, τοῦ «κυρίου φορέα», τῆς «ἐμπροσθοφυλακῆς».

Πρέπει νά ἐγκαταλειφθεῖ ἀπὸ τοὺς ἐπαγγελματίες τῆς ἀλλαγῆς ἡ νύχρωση τῆς «μοναδικῆς ἀλήθειας» καί ἡ ἀνεπιστημονικὴ φαντασιοπληξία τῶν «ἐπιστημονικῶν» καί «διαρθρωτικῶν» κατηγοριῶν, προκειμένου περὶ πολιτικῆς.

Ὁ σοσιαλισμὸς δέν θά φέρει τὸ τέλος τῆς πολιτι-

κῆς, ὅπως θέλησαν οἱ οὐτοπιστές, ἀλλά τῇ συνέχειί της μέ τὰ ἴδια μέσα.

Δηλαδή μέ τήν ἴδια ἀγωνία τῶν ἀνθρώπων ὅταν κατέχουν τήν ἐξουσία ἢ ὅταν τήν ὑφίστανται, μέ τήν ἴδια ἀπληστία γιά τά θεωρούμενα ὡς ἀγαθά, ἀνεξαρτήτως ἂν εἶναι ὑλικά ἢ ἀνυλικά, μέ τήν ἴδια αἰσθησιμότητα, ὅχι γιά ὅ,τι αὐτοί οἱ ἴδιοι νομίζουν ὅτι στεροῦνται, ἀλλά γι' αὐτό πού θεωροῦν ὅτι γεύονται, ἐρήμην τους, οἱ διπλανοί τους.

Παραγνώριση αὐτῶν τῶν στοιχείων εἶναι ἡ ἐθελοντισμός πού θά καταλήξει στήν τυραννία ἢ ὑποκρισία, πού τήν ἔχει ἥδη νοερά ἐγκαθιδρύσει...

Γι' αὐτό, πρέπει μέ κάθε τρόπο ἡ ἐξουσία νά ἐμποδίζει τήν ἐξουσία. Γι' αὐτό ἡ πολλαπλότητα τῶν πολιτικῶν φορέων πρέπει νά συνοδεύεται ἀπό τήν πολυμέρεια στήν ἐξάσκηση καί στόν ἐλεγχο τῆς ἐξουσίας.

Καί πρέπει νά τό ἐννοήσουν ἀπαξ' διὰ παντός οἱ ἐπαγγελματίες τῆς ἐπανάστασης καί οἱ ἐπιστήμονες τῆς διαρθρωτικῆς ἀλλαγῆς: ἡ πολιτική, ἰδιότητα, εἰς τό διηγετικές, τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, δέν εἶναι σχέση ἐπιστημονική, πού ἀλλάζει μέ τά νέα δεδομένα. Δέν εἶναι σχέση διαρθρωτική, πού ἐξαρθρώνεται ἡ ἀναδιαρθρώνεται.

Ἡ πολιτική εἶναι σχέση *σαρκική*. Διότι ἐνσαρκώνονται σ' αὐτήν τό ἄγχος τοῦ ἀνθρώπου, ὡς πρός τήν ὑπεροχή τοῦ ὁμοίου του, ἡ ἔλλειψή του, ὡς πρός τήν πλησμονή τοῦ ὁμογάλακτος του.

Ἡ σχέση αὕτη εἶναι ἀμετάλλακτη, ἀσυρρίκνωτη, ἀσυμπιέστη. Εἶναι σχέση πανταχοῦ παρούσα ἐντεῦθεν καί ἐκεῖθεν τῆς ἐπαναστάσεως, ἐντός καί ἐκτός τῆς ἀλλαγῆς. Διότι καί τήν ἐπομένη τοῦ ὀνείρου τό ἐρώτημα θά ἀνακύψει ἀμείλικτο: ποίος εἶναι αὐτός ὁ ὁμοίός μου, ὡς πρός ἐμένα; Τί ἔχει καί τί εἶναι, ποῦ ἐνδέχεται νά μήν ἔχω καί νά μήν εἶμαι ἐγώ;

Αὕτη ἡ ἐρώτηση ἐπιβάλλει μιά ἀνυποχώρητη ἀπάντηση: ἐπειδή ὑπάρχει ὁ ὁμοίός μου, ἡ ἐξουσία δέν μπορεῖ νά εἶναι μία, οὔτε κι ἡ ἀλήθεια μία, πού καταναγάζει τήν ἐξουσία καί συνεκπορεύεται μέ τήν ἀσκήσῃ της.

Οἱ ἐξουσίες πρέπει νά εἶναι τουλάχιστο δύο: τουλάχιστο δύο λαοί, μέσα στό λαό, τουλάχιστο δύο κόμματα, τουλάχιστο δύο ἡγέτες.

Ἡ ἐξουσία καί δῆ ἡ σοσιαλιστική πού δέν θά δεχθεῖ τόν οἰωνό, ὁμορφα θά βασιλεύσει μόνη της σέ μιά ἐρημη χώρα...

Κι ἡ σοσιαλιστική βασιλεία δέν θά εἶναι παρὰ μιά πολυαρχία τῶν στελεχῶν πού θά μετριάζεται ἀπό τήν ἀπολυταρχία τοῦ Προφήτη καί θά τελματώνεται μέσα στή λαϊκή ἀφασία...

Σοσιαλισμός δέν μπορεῖ νά εἶναι ἡ ἀναρχία τῆς γε-

νικῆς ἐξαχρείωσης, μετρίασμένη ἀπό τήν εἰδική βία πού θά ἀσκεῖ ἡ σοσιαλιστική ἐξουσία...

Ἡ πείρα πού σέρνουμε ὅλοι μας εἶναι πιά στυλπνή καί ἀποφράς. Ἀλίμονο στή χώρα πού ἐνῶ ἔχει ἀνάγκη ἀπό σκεπτικιστές, τῆς τυχαίνουν χαζοχαρούμενοι συνθηματολόγοι. Ἀλίμονο στή χώρα πού ἔχει ἀνάγκη ἀπό Χείρωνες καί τῆς προσφέρονται ἐλαφρολαϊκοί Σειληνοί.

Ἀλίμονο στή χώρα πού ἔχει ἀνάγκη ἀπό ἥρωες, ἀλίμονο στούς ἥρωες πού χρειάζονται μιά χώρα, εἰς βάρος τῆς ὁποίας θά διαπιστώσουν τόν ἥρωισμό τους.

Ζητοῦμε ἀπό ὅλους τοὺς ἐπιτρόπους καί προγραμματιστές τό δικαίωμα νά ἐπιτροπεύουμε τόν ἑαυτό μας, νά προγραμματίζουμε τίς χαρές καί τίς λύπες μας. Νά χτίζουμε τά σπίτια μας ὅπως θέλουμε καί νά καλοῦμε ὅσους μᾶς ἀρέσουν. Νά διαβάσουμε αὐτά πού ἀντέχει ἡ φύτρα μας καί νά δλέπουμε τήν τσόντα πού τραβᾷ ἡ ψυχὴ μας. Νά δημιουργοῦμε καί νά ἀπολαμβάνουμε τή ζωὴ μας ὅπως μᾶς κατέδει.

Ζητοῦμε συγκοινωνίες ἀνοιχτές μέ ὅλους τοὺς ὀρίζοντες, ἐξωστρέφειες ἐπιχορηγούμενες πρός ὅλους τοὺς πειρασμούς καί συνάφειες εὐκόλες μέ ὅλες τίς ιδέες.

Ζητοῦμε τήν ἐν Πρωτανεῖω σίτισή μας καί τήν ἔξωση τῶν Πρωτάνεων...

Ἀπαιτοῦμε ἀμετροπέπια γιά τοὺς μὴ προνομιοῦχους Ἑλληνας, τὰ ὑλικά μέσα γιά τήν ἀμετροπέπια αὕτη ἐλεύθερα καί προσιτά (τύπος, τηλεόραση κ.λπ.), καί ζητοῦμε λελογισμένη ἀδολεσχία γιά τοὺς ἐπιτρόπους, κεντρικούς καί ἀποκεντρωμένους. (Ἡ εὐλαβική τους σιωπὴ ἀποτελεῖ θέβαια ὄνειρο σοσιαλιστικῆς νυκτός καί οἱ αὐταπάτες δέν εἶναι σοσιαλιστικὴ ἀρετὴ).

Ἡ ἐλευθερία τῶν ἀνθρώπων ἀπαιτεῖ ἓνα σοσιαλισμό τῆς ἀποχῆς: χωρὶς ὀργανωμένες πρωτοπορίες, χωρὶς ἀλαλάζοντα στίφη, χωρὶς αὐτοπροτεινόμενες ζητωκραυγές.

Χωρὶς ὑποβολιμαία λύπη, χωρὶς καθορισμένη αἰδῶ.

Χωρὶς Θεό, χωρὶς Ἀφέντη.

Μά τότε, τί ζητοῦμε ἀπό μιά σοσιαλιστικὴ κυβέρνηση;

Νά κατασκευάσει ὑπονόμους.

Ἀρκεῖ, γιά νά ἀρδεύσουμε τήν «δασὴ» μας.

Καί τό Ὀνείρο;

Τό ὄνειρο θά τό ψαύσουμε μόνοι μας.

